

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 108 stemmer (V, S, DF, KF, RV og KRF) mod 12 (SF og EL).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 45: Forslag til lov om ændring af lov om ændring af lov om retsforholdet mellem arbejdsgivere og funktionærer. (Forlængelse af revisionsfrist).

Af beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen).
(Fremsat 9/1 2002. Første behandling 23/1 2002. Betænkning 20/2 2002. Anden behandling 26/2 2002).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 116 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 72: Forslag til folketingsbeslutning i henhold til grundlovens § 47 med hensyn til statsregnskabet for finansåret 1999.

Af Finansudvalget.
(Fremsat 20/2 2002 i betænkning fra Finansudvalget).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Forespørgsel nr. F 22:

Forespørgsel til undervisningsministeren:

»Hvad vil regeringen gøre for at sikre kvaliteten i uddannelserne og for at sikre, at alle unge opnår kompetencer gennem uddannelse, og at alle voksne får mulighed for at øge deres kompetencer gennem videre- og efteruddannelse, når regeringen ønsker gennemført dramatiske besparelser i de uddannelser, der især henvender sig til unge og voksne, der kommer fra uddannelsesuvante miljøer, og i de uddannelser, der henvender sig til kortuddannede?«

Af Aage Frandsen (SF), Frank Jensen (S), Marianne Jelved (RV) og Pernille Rosenkrantz-Theil (EL).

(Forespørgslen anmeldt 8/2 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 21/2 2002).

Formanden:

Der må være lidt mere ro, inden vi kan fortsætte forhandlingerne.

Begrundelse

Aage Frandsen (SF):

Da regeringen fremsatte finanslovforslaget, var der jo som bekendt en række besparelser, ikke mindst på uddannelsesområdet, og uanset at en række af de besparelser er fjernet for finansåret 2002, er der stadig væk mange besparelser, når det drejer sig om uddannelser, som specielt vedrører de mennesker, som kommer fra uddannelsesuvante miljøer, eller som er kortuddannede. Der er besparelserne opretholdt.

Så er det samtidig også sådan, at der er stor uvished om, hvad der vil ske for årene 2003, 2004 og 2005.

Derfor synes vi fra forespørgernes side, at det er vigtigt, at vi får en samlet diskussion af: Hvad er regeringens målsætning, hvad er regeringens politik på de her områder? Det, man kan frygte, er, at netop når det drejer sig om de uddannelsesuvante og de kortuddannede, har disse mennesker ikke regeringens opmærksomhed. Derfor forespørgselen.

Formanden:

Så er det undervisningsministeren.

Jeg er stadig væk ikke tilfreds med støjni-veautet her i salen. Skal det virkelig være nødvendigt med 5 minutters pause?

Besvarelse

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jeg bemærker, at spørgerne refererer til dramatiske besparelser i uddannelser, der især henvender sig til unge og voksne, der kommer fra uddannelsesuvante miljøer, og i de korte uddannelser, der henvender sig til kortuddannede.

Jeg vil gerne her gøre opmærksom på, at aftalen om finansloven for 2002 mellem regeringen og Dansk Folkeparti indebærer, at alle nye procentbesparelser bortfalder for alle uddannelser, bortset fra uddannelser finansieret af AUF'en. Jeg kan derfor ikke genkende billedet på dramatiske besparelser på dette uddannelsesområde.

De øvrige initiativer på finansloven, det gælder nedlæggelse af den fri ungdomsuddannelse, kommunalisering af daghøjskolen m.v., er målrettede omprioriteringer, der skal understøtte regeringens politik om, at flere får en kompetencegivende uddannelse hurtigere.

Regeringen har stillet forslag om, at den fri ungdomsuddannelse skal afvikles. Under valgkampen tilkendegav vi, at vi planlagde indgreb i denne uddannelse. Det fremgår af PLS Consults evalueringsrapport om den fri ungdomsuddannelse, at eleverne i mange tilfælde efter at have afsluttet eller afbrudt den fri ungdomsuddannelse går i gang med en ordinær kompetencegivende uddannelse.

Kl. 10.10

Regeringen anser det for at være unødigt forsinkende og et fordyrende mellemlid, at unge, der har forudsætningerne for at gennemføre en

kompetencegivende uddannelse, først skal gennem den fri ungdomsuddannelse.

Vi har også stillet forslag om at ophæve bekendtgørelsen om de uddannelses- og jobkvalificerende forløb, også kaldet UJF-forløb, for dels er der nu en række andre tilbud til denne gruppe unge, der kan dække de samme behov, og dels vil kommunerne og AF fortsat kunne rekvirere denne type forløb ved skolerne, men uden at staten bliver inddraget som mellemlid i processen.

Der er uden tvivl en lang række elever, der har haft fornøjelse af den fri ungdomsuddannelse og ikke mindst af et UJF-forløb. Men det ændrer ikke ved det billede, at der i forhold til gruppen af unge, der har svært ved at finde sig en plads i de ordinære uddannelser, er sket en knopskydning af uddannelses tilbud uden en overordnet plan og indholdsmæssig kvalitets-sikring. Det har bidraget til at skabe overlap og uklarhed og mangel på gennemsigtighed for såvel vejledere som for de unge og deres forældre.

Med forslaget bidrager vi til en forenkling af de uddannelses tilbud, der retter sig mod de unge, og det sker vel at mærke uden at lade de unge i stikken, der ikke umiddelbart har forudsætninger for at gennemføre en ordinær uddannelse. Til dem vil der fortsat være tilstrækkelig med gode og fremadrettede tilbud i uddannelsessystemet.

Her kan jeg fremhæve de individuelle og fleksible grundforløb, der giver eleverne mulighed for at lave deres egen uddannelsesplan, hvor de f.eks. kan bruge længere tid på de fag, de har sværere ved.

Der er desuden indført delkompetenceforløb i de ordinære erhvervsuddannelser. De giver mulighed for, at de unge, som ikke har forudsætninger for at klare en fuld erhvervsuddannelse, kan få tilbud om at gennemføre og få dokumentation i form af delkompetencebevis for de dele af erhvervsuddannelsen, de kan klare. Samtidig får de også mulighed for at vende tilbage og genoptage deres erhvervsuddannelse på et senere tidspunkt, hvis lysten og kræfterne er der. Den mulighed vil kunne bruges meget mere målrettet end hidtil.

Social- og sundhedsuddannelserne, herunder pædagogisk grunduddannelse, er fornyet inden for det sidste år. De er nu blevet bedre i stand til at rumme unge med forskellige forudsætninger. Der er som i erhvervsuddannelserne indført et grundforløb med en tidsmæssig fleksibilitet. SoSu og PGU har hermed fået en tilsva-

rende rummelighed som erhvervsuddannelserne.

Erhvervsgrunduddannelsen er et individuelt, fleksibelt tilbud for den gruppe unge, der har brug for en mindre boglig tilgang direkte rettet mod job. Egu-forløb er individuelt sammensatte vekseluddannelsesforløb, som i modsætning til den fri ungdomsuddannelse giver deltagerne en egentlig erhvervskompetence. Rammerne er lige så åbne som i den fri ungdomsuddannelse, men der ligger altså en kompetence for enden af forløbet.

Jeg vil også gerne understrege, at produktionskolerne fortsat skal være med til at løse den vigtige opgave, det er at uddanne og kvalificere unge til ordinære uddannelsesforløb eller til beskæftigelse. Her lykkedes det jo at motivere en stor del af de unge, som har det allersværest i de ordinære uddannelser, til at tage fat enten i et job eller i en ordinær uddannelse. Det er ikke mindst glædeligt at se, at der er en stigende andel af eleverne, der efter produktionsskolen søger ordinær uddannelse.

Endvidere fortsætter træningsskolernes arbejdsmarkedsuddannelse, som er kompetencegivende AMU-uddannelser særlig tilrettelagt for unge med sociale problemer. TAMU-forløb udbydes på Træningsskolen for Unge. Skolen har afdelinger rundt i hele landet.

Regeringen er på baggrund af dette overbevist om, at de unge vil vide at finde vej til beskæftigelse eller ordinære uddannelsesforløb, når den fri ungdomsuddannelse ikke er der mere. Der er jo en bred vifte af tilbud i form af erhvervsuddannelser, SoSu-uddannelser, landbrugsuddannelser m.fl. til rådighed.

Og jeg vil gerne i den forbindelse understrege, at jeg lægger overordentlig stor vægt på, at så mange som muligt får en kompetencegivende uddannelse i dag, hvor kravene på arbejdsmarkedet ikke blot er høje, men også voksende.

For de mere bogligt talentfulde unge står de gymnasiale uddannelser der fortsat med en række tilbud. Det gælder også tilbud om gymnasiale enkeltfag udbudt f.eks. på VUC-centre og på erhvervsskoler.

Mange unge på den fri ungdomsuddannelse har således i evalueringen tilkendegivet, at de sagtens kunne gennemføre en gymnasial uddannelse med godt resultat, men at de havde mere lyst til noget kreativt. Jeg mener, at man med rette kan rejse spørgsmålet, hvor langt det er en samfundsinteresse at understøtte og finansiere dette i en situation med truende arbejds-

kraftmangel. For regeringen er svaret enkelt: Det kan vi ikke forsvare.

Kl. 10.15

Med de foreslåede ændringer er der som nævnt skabt større klarhed over uddannelses tilbuddene. Der vil også fremover være en hel række uddannelsesveje for de unge, der kommer fra uddannelsesvante miljøer. Der er efter regeringens opfattelse tale om forslag og initiativer, der er i god overensstemmelse med de samfundsbehov, vi står over for.

Jeg vil også knytte nogle bemærkninger til spørgernes fokus på de kortuddannede voksne:

Regeringen foreslår en reform for daghøjskolerne, idet de overføres til kommunalt regi. Daghøjskolernes overordnede formål skal fortsat være folkeoplysende eller beskæftigelsesfremmende virksomhed. Til gengæld vil de mange snærende regler om tilrettelæggelse af daghøjskolernes kurser blive afskaffet. Det vil ikke forringe de uddannelses tilbud, som daghøjskolerne udbyder.

Placeringen i kommunalt regi vil tværtimod give mulighed for, at de lokale behov for uddannelses tilbud bliver tilgodeset i langt højere grad end i dag. Det giver grundlag for en langt mere målrettet indsats og en meget bedre ressourceudnyttelse.

Jeg er sikker på, at kommunerne fortsat vil støtte de daghøjskoler, som giver undervisningstilbud af høj kvalitet, og som har gode resultater med hensyn til elevernes videre forløb, enten kompetencegivende uddannelse eller direkte i beskæftigelse.

Ser vi på finanslovsforslagets konsekvenser for aktiviteten på voksenområdet for deltagerne op til erhvervsuddannelsesniveau, er der reelt tale om begrænsende effektiviseringskrav. Ud fra en samlet ramme på næsten 2,9 mia. kr. drejer det sig om 55,6 mio. kr. Jeg forventer, at besparelsen kan udmøntes ved hjælp af de nye økonomistyringsredskaber, som introduceres med den ændring af AUF-loven, som finansudvalget følges op af.

Regeringens lovforslag giver mulighed for en mere smidig og fleksibel økonomistyring af voksen- og efteruddannelsesindsatsen i forhold til arbejdsmarkedets behov.

Arbejdsmarkedets parter bevarer en central rolle i prioriteringen af uddannelsesbehovet inden for den afsatte bevillingsramme, og viften af økonomistyringsredskaber udvides. Det betyder, at AUF-bestyrelsen fremover kan rådgive om, hvordan aktiviteten skal prioriteres mellem

uddannelsesområderne, og om der er behov for, at aktiviteten alt i alt øges ved hjælp af medfinansiering for deltagerbetaling eller reduktion i godtgørelsesniveauet.

Regeringen skønner videre, at der vil kunne indfries besparelser på voksen- og efteruddannelse gennem en bedre ressourceudnyttelse i forbindelse med den sammentænkning af AMU- og erhvervsuddannelserne og etablering af en enstrengt institutionsstruktur for erhvervsskoler og AMU-centre som følge af ressortomlægningen på dette felt.

Uddannelses tilbuddene bliver jo ikke ringere i voksen- og arbejdsmarkedsuddannelserne, fordi regeringen tager fat på at opbygge en institutionsstruktur, der gør udbuddene mere overskuelige for brugerne, dvs. kursisterne og virksomhederne. Ændringerne vil give mulighed for at udnytte kapaciteten i sektoren på en måde, som ikke har været prøvet før.

Regeringen vil fremme en mere effektiv ressourceudnyttelse gennem opbygningen af et enstrengt system af fagligt og økonomisk bæredygtige uddannelsesinstitutioner på området. Regeringen vil desuden arbejde på at etablere en bedre sammenhæng og et bedre samspil mellem de forskellige uddannelses tilbud til de kortuddannede. Hensigten er, at der for denne målgruppe skal være fleksible og attraktive uddannelses tilbud, som tager udgangspunkt i det lokale arbejdsmarkeds behov for efter- og videreuddannelse af medarbejderne.

Jeg vil gerne slutte med at gentage, at regeringen lægger meget stor vægt på, at så mange som muligt får en kompetencegivende uddannelse. Det er regeringens opfattelse, at vi med de fremsatte forslag og initiativer forenkler og målretter samt gennemfører en begrænset effektivisering af uddannelses tilbuddene til de kortuddannede voksne og unge, som dermed også vil være til gavn for borgere fra uddannelsesuvante miljøer, idet vi samtidig lægger op til at styrke de kompetencegivende uddannelses tilbud. Regeringen vil desuden fremlægge en handlingsplan for hele uddannelsesområdet inden sommer.

Forhandling

Aage Frandsen (SF):

Når man skal begrunde en nedskæring, sker det tit med en begrundelse i, at nu foretager man en forenkling, nu gør man det mere overskueligt, nu gør man det lettere for de pågældende men-

nesker at finde ud af, hvilke tilbud der er. Det er selvfølgelig rigtigt, at hvis man fjerner noget, bliver der et tilbud mindre og dermed mindre at tage stilling til, men det betyder ikke nødvendigvis, at det er godt.

Kl. 10.20

Jeg vil i forhold til det, ministeren sagde, koncentrere mig om to dele, nemlig det, der vedrører de unge og specielt unge, som ikke umiddelbart passer ind i uddannelsessystemet, og det, der vedrører kortuddannede voksne.

Med hensyn til de unge var der jo op til folketingsvalget og i forbindelse med finanslovsdrøftelserne i efteråret en interesse i retning af, at denne gang skulle erhvervsskolerne have nogle ekstra penge. De har igennem årene måttet lide under det, som vi alle sammen har accepteret, men ikke syntes var ideelt, nemlig nogle procentuelle besparelser ud fra nogle effektivitetsbetragtninger. Men så var der almindelig enighed om, at nu skulle det altså være slut; nu skulle der ske et løft. Alle partier havde det med i de forskellige udspil til finansloven, og når det specielt drejede sig om handelsskolerne, lovede alle partier noget.

Det, der så sker i forbindelse med denne her finanslov, og som stadig væk står tilbage, er, at man godt nok har tilført 50 mio. kr. til hf-området, men til gengæld har man opretholdt besparelsen på 1,2 pct., dvs. sammenlagt er det lig nul. Det vil sige, at det løft, som også statsministeren sagde at han ville give på området, ikke kommer. Netto er det uændret. Og for de tekniske skolars vedkommende er det forringet for dette år i forhold til sidste år.

Det er det, der skaber et problem i forhold til den troværdighed, politikere gerne skal have: Vi siger noget, vi lover noget, men vi gør noget andet. Ikke mindst når man har magten, har man mulighed for at gennemføre det, og derfor er der et troværdighedsproblem i forhold til det, regeringen sagde, da den var i opposition, og det, den gør nu som regering.

Med hensyn til den fri ungdomsuddannelse er det det samme. Der har ikke været tale om, at regeringen har sagt, at den ville nedlægge denne uddannelse. Man har sagt, at man vil spare på denne uddannelse med henblik på, at den skulle være mere målrettet. Vi synes, den er målrettet nok. Regeringen sagde inden valget, at den skulle målrettes mere, men ikke at den skulle nedlægges.

Nu foretager man så en nedlæggelse – og til hele argumentationen om, at det skulle betyde

en forenkling: Ja, man har en uddannelse mindre, men de unge mennesker, som har benyttet sig af den uddannelse, har jo benyttet sig af den, fordi de syntes, at det var en god uddannelse.

I den forbindelse synes jeg, det er helt grotesk at høre ministeren sige, at man f.eks. har TAMU-uddannelsen; det er noget helt, helt andet. Når det drejer sig om de voksne, er det først og fremmest arbejdsmarkedsuddannelserne, AMU-uddannelsen, som vil blive ramt af, at regeringen ikke vil gennemføre en generel beskatning af arbejdsgiverne, men godt vil gennemføre en brugerbetaling for den enkelte arbejdsgiver, som ønsker at bruge uddannelsen. Og derfor er det også klart en forringelse for de kortuddannede.

Det er det samme, vi ser, når det drejer sig om daghøjskolerne, hvor jeg ikke er i tvivl om, at vi om nogle år vil opleve, at det daghøjskolemiljø, vi har kendt, ikke eksisterer mere.

Så endelig omkring det, man gør i forbindelse med folkeoplysningsloven: Det er jo så et udtryk for, at en masse mennesker, som givetvis ville have glæde af folkeoplysning, ikke vil få det i fremtiden, fordi de ikke har råd til det. Det er selvfølgelig godt, at regeringen har fjernet det dér forfærdelige noget, som man gjorde i forhold til de handicappedes mulighed for at bruge oplysningsloven. Det er udtryk for et menneskesyn, som er forfærdeligt, for jeg går ikke ud fra det kan være af uvidenhed at man havde foreslået det.

Vi ser, at det, regeringen gør nu, konsekvent er at forringe vilkårene for de kortuddannede og vilkårene for dem, der kommer fra uddannelses-uvante miljøer. Og det er også en konsekvent bryden løfter i forhold til de grupper, fordi man enten ikke har sagt noget eller har sagt noget andet end det, man gør.

På den baggrund skal jeg på vegne af Socialdemokratiet, SF, Det Radikale Venstre, Enhedslisten og Kristeligt Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Idet Folketinget konstaterer, at regeringens finanslov fortsat indeholder alvorlige nedskæringer på uddannelsesområdet efter indgåelse af finanslovsforliget med Dansk Folkeparti, bl.a. gen-

- nedskæringer på erhvervsuddannelserne,
- nedskæringer og indførelse af individuel brugerbetaling på AMU,
- nedlæggelse af den fri ungdomsuddannelse,

- nedskæring og kommunalisering af daghøjskolerne og
- fordobling af brugerbetaling på aftenskolerne,

opfordres regeringen til inden næste folketings-samling at fremlægge en redegørelse for, hvilke konsekvenser denne politik vil få for kvaliteten og mulighederne for, at alle unge kan få en ungdomsuddannelse, og at så mange voksne – ikke mindst kortuddannede – som muligt kan udvikle deres kompetencer gennem forskellige former for videre- og efteruddannelse og folkeoplysende undervisning.

(Forslag til vedtagelse nr. V 25).

Kl. 10.25

Formanden:

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

Gitte Lillelund Bech (V):

Venstre hilser denne forespørgsel velkommen specielt med hensyn til, hvorledes vi sikrer kvaliteten i uddannelserne, for det vil faktisk give os mulighed for at fremhæve de elementer, som vi fra Venstres side finder meget væsentlige i forbindelse med fremtidens uddannelsessystem.

I Venstre lægger vi vægt på, at kvaliteten i den danske uddannelsessektor skal være i top. Det fremgår også tydeligt af regeringsgrundlaget, hvor det bl.a. præciseres, at åbenhed og synlighed er elementer, som vi mener kan være fremmende for kvaliteten. Åbenhed og synlighed vil bidrage til udviklingen af best practices og dermed kvaliteten af uddannelsessektoren.

Vi ønsker fra Venstres side med åbenhed og synlighed, at vi derved kan få uddannelsessektoren til at fortælle, hvad den kan, hvad den vil, hvad den gør, og hvad den står for, og at uddannelsesinstitutionerne, underviserne, eleverne og de studerende, faktisk tør stille sig frem og sige: Se her, det her er vi gode til, og vi vil gerne lære fra os.

Et andet nøgleord, som vi fra Venstres side mener hænger tæt sammen med sikring af kvaliteten af uddannelserne, er relevans. Det er væsentligt til stadighed at have fokus på de enkelte uddannelsers eller uddannelsesdeles relevans dels i forhold til den enkelte elev eller studerende, dels i forhold til arbejdsmarkedet eller efterfølgende uddannelser. Her ser vi fra Venstres side gerne, at hver eneste uddannelsesinstitution jævnlige stopper op og tænker: Er dette eller

hint nu relevant, eller bør vi tænke anderledes nyt i forbindelse med uddannelsesplanlægningen?

Tredje nøgleord for at sikre kvaliteten i uddannelserne og til at sikre, at alle unge opnår kompetence gennem uddannelse, er fleksibilitet. Bedre uddannelser er for os uddannelser, der bygger på fleksibilitet, omstillingsparathed m.v. Der skal således sikres en sammenhæng i uddannelsessektoren og med verden uden for. Flexibilitet inden for de eksisterende rammer kan samtidig være med til at sikre, at flere unge kommer igennem de ordinære uddannelser, eksempelvis erhvervsuddannelserne, hvor delkompetenceforløbene er et meget godt eksempel på fleksibiliteten.

Altafgørende for kvaliteten i uddannelserne, og specielt at så mange som muligt overhovedet får en uddannelse, er dog vejledning. Vi har fra Venstres side ikke lagt skjul på, at rapporten om tværsektoriel vejledning, der kom fra Undervisningsministeriet sidste år, er et godt og sagligt bud på, hvorledes flere elever eller studerende kan ende på den rette hyld med det samme.

God vejledning kan være med til at sikre, at unge som voksne kommer hurtigere i gang og hurtigere igennem uddannelsessystemet uden for mange frafald, usikkerheder m.v. undervejs, og det gør sig gældende, uanset hvilket niveau i uddannelsessektoren man befinder sig på.

Vi har i Venstre noteret os, at forespørgerne mener, at der er foretaget drastiske besparelser på uddannelserne. Jeg vil i den forbindelse gøre det meget klart, at for Venstre er de besparelser, der er i finanslovsforslaget for 2002, et klart udtryk for prioritering og omprioritering.

Venstre har, som jeg også nævnte ved førstebehandlingen af lovforslag nr. L 79, længe ønsket en oprydning af den regeljungle, der regulerer daghøjskolerne med et meget bureaukratisk system. Vi har længe ønsket at få sat fokus på daghøjskolerens muligheder for fast lokal forankring, således at det i langt højere grad er muligt at sammentænke daghøjskolerne med den øvrige aktivering i den enkelte kommune og samtidig stille lokalt tilpassede kvalitetskrav.

Men hensyn til den fri ungdomsuddannelse har vi i Venstre ved flere lejligheder tilkendegivet, at uddannelsen ikke er vores kop te. Det var også meget tydeligt, da vi i 2001 forhandlede stramninger af den fri ungdomsuddannelse med den tidligere undervisningsminister. Det fremgår, som jeg også har nævnt tidligere fra denne talerstol, af vores betænkning bidrag fra

dengang, at vi gør opmærksom på, at en støtte til de stramninger, der blev foretaget i år 2001, ikke hindrer, at den fri ungdomsuddannelser efterfølgende yderligere kan ændres.

Vi må fra Venstres side sige, at når hver tredje FUU-elev ifølge Undervisningsministeriet senere tager endnu en ungdomsuddannelse, er vi ikke nervøse for, at en fjernelse af den fri ungdomsuddannelse vil betyde, at der står tusinder af unge, der ikke har noget andet sted at gå hen.

Kl. 10.30

Samlet set er regeringens prioriteringer inden for uddannelsessektoren set med Venstres briller et led i ønsket om åbenhed, synlighed, fleksibilitet og relevans. Hellere et enklere system med en rigtig relevant vejledning frem for knopskydning af nye og udhuling af gamle uddannelser.

Kvaliteten i det danske uddannelsessystem sikres således efter Venstres mening ikke ved knopskydning af nye uddannelser frem for reformer af og nytænkning i de eksisterende uddannelser.

Vi ser i Venstre frem til regeringens handlingsplan, Bedre Uddannelser, der kommer inden sommerferien, hvor der – ud over hvad der fremgår af regeringsgrundlaget – forhåbentlig vil tegnes et billede af fremtidens uddannelsessystem i Danmark med fokus på kvalitet og mulighed for forøgelse af den enkeltes kompetencer.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Fru Gitte Lillelund Bech refererer helt korrekt til, at Venstre har erklæret, at der ikke er noget til hinder for, at man kunne gennemføre yderligere ændringer, selv om man var med til at gennemføre ændringer i den fri ungdomsuddannelse sidste år. Men »yderligere ændringer« er vel ikke det samme som nedlæggelse? Er det ikke en vildledning at antyde, at man allerede dengang sagde, at nu vil man lave yderligere ændringer, og så laver man en ændring, som er en nedlæggelse? Er det det samme?

Det andet, jeg godt vil spørge om, er følgende: Den tidligere regering havde en målsætning om, at 95 pct. af en ungdomsårgang skulle have en ungdomsuddannelse. Vi har ikke lagt os fast på, om det lige skal være 95 pct. eller 96 pct. Man kunne måske sige, at det sådan set er alle, der skal have en eller anden form for ungdomsuddannelse. Hvad er målsætningen for den nuværende regering? Jeg kan så spørge den del af regeringen, som Venstre udgør: Hvor mange

skal have en ungdomsuddannelse? Har man et mål for det, ud over at man taler om kvalitet? Hvor mange? Der er jo ikke så meget ved at få at vide, at kvaliteten i ungdomsuddannelserne er god for dem, som ikke kommer ind i en ungdomsuddannelse. Hvad er målsætningen?

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Det er jo kendt, som også Venstres ordfører sagde, at den fri ungdomsuddannelse ikke er en blomst, der er vokset i Venstres baghave. Nu skal den så nedlægges.

Så siger Venstres ordfører, at argumentet herfor er, at en tredjedel af dem, der tager den fri ungdomsuddannelse, alligevel efterfølgende tager en kompetencegivende uddannelse. Ser Venstre måske ikke det som en del af forklaringen på, at de overhovedet kommer i gang med en kompetencegivende uddannelse?

De mange deputationer, som har haft foretræde i Folketingets Uddannelsesudvalg igennem de seneste uger, kan ikke have forbigået Venstres ordfører. Vi har hørt elev på elev, der har været igennem den fri ungdomsuddannelse, fortælle, at netop det gjorde, at de kom på ret spor. Nogle af dem har været i misbrugsproblemer, nogle af dem har haft store, vanskelige indlæringsproblemer med den måde, pædagogikken var skruet sammen på, da de gik i skole, men ved det, at de fik den fri ungdomsuddannelse, fik de så meget selvtillid og så meget overskud tilbage, at de kunne vende tilbage til bøgerne og tage en kompetencegivende uddannelse.

Er Venstres ordfører ikke nervøs for, at vi ved en fjernelse af den fri ungdomsuddannelse dermed også fjerner den tredjedel af dem, der faktisk får en kompetencegivende uddannelse i dag?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg synes, det lyder som floskler, at der bliver sagt synlighed, åbenhed, relevans, og at der bliver talt om nytænkning. Den eneste nytænkning, jeg kan se, er, at man sparer mere, end den tidligere regering gjorde, i det traditionelle uddannelsessystem, hvor man altså har tænkt sig at kanalisere alle de her lidt skæve eksistenser ind, alle dem, som ikke synes, at det traditionelle uddannelsessystem passer ind i deres hoved.

Så bliver der snakket om relevans. Hvis det nu er, at man gerne vil på musikkonservatoriet

f.eks., hvad er så mest relevant: at tage 2 år på den fri ungdomsuddannelse, hvor man koncentrerer sig om musik, eller at tage 3 år i gymnasiet, hvor man koncentrerer sig bredt? Jeg synes, at det er en interessant definition af relevans. Det er den ene ting.

Den anden ting, som jeg gerne vil spørge Venstres ordfører om, er, hvordan Venstres parole om frit valg stemmer overens med, at man går ind og foretager en markant ensretning af uddannelsessystemet – en ensretning, som betyder, at man skubber en stor gruppe mennesker udenfor.

Kl. 10.35

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til hr. Aage Frandsen vil jeg sige med hensyn til, hvorvidt yderligere ændringer er lig med en nedlæggelse, at hvis man nedlægger den fri ungdomsuddannelse, så stopper man den i min optik her og nu for alle inklusive dem, der går på den.

Det er jo ikke det, der er tilfældet med regeringens lovforslag, L 79. Det, der er tilfældet med L 79, er, hvad hr. Aage Frandsen udmærket er klar over, at der ikke optages flere elever på den fri ungdomsuddannelse fra den 1. februar 2002. Derfor synes jeg, det måske er lidt hårdt at sige, det er en nedlæggelse. Det er et stop for optag.

Det næste, jeg vil kommentere, er så det her med en målsætning omkring de 95 pct. Fra Venstres side har vi ikke lagt os fast på et enkelt tal. Vi er meget nervøse for, at hvis man lægger sig fast på 95 pct., vil det alene være i fokus, og så glemmer man kvalitetsdelen. Det er altså også sådan, som jeg har forstået det, at SF tilsvarende ikke har lagt sig fast på et enkelt tal. Som jeg sagde i min ordførertale, synes vi fra Venstres side, det er meget vigtigt, at alle unge kommer i gang med en ungdomsuddannelse. Men vi vil ikke gå ind og sætte et tal på, og sige, at det simpelt hen er det, man måler på, og ikke andet.

Med hensyn til hr. Frank Jensen og spørgsmålet om den fri ungdomsuddannelse, og om det ikke har gjort indtryk med de mange deputationer, der har været i Uddannelsesudvalget, vil jeg sige: Jo, det har det da. Men jeg vil for Venstres vedkommende sige, at vi ikke mener, det er bedre, at vi beholder den fri ungdomsuddannelse, som jeg ser som værende knopskydning – jeg nævnte i min ordførertale knopskydning – i ste-

det for at man går ind og ser på fleksibiliteten i det eksisterende uddannelsessystem.

Jeg har faktisk tiltro til, at med fleksibilitet i det eksisterende ungdomsuddannelsessystem vil det også være muligt for de unge, som vi bl.a. har haft i deputation, at tage en ungdomsuddannelse inden for det eksisterende system.

Med hensyn til dem, som har haft sociale problemer, misbrugsproblemer og lignende, mener jeg ikke, at det er den fri ungdomsuddannelse, der løser det. Det kan i lige så høj grad løses via bl.a. den sociale forvaltning.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Den fri ungdomsuddannelse er jo vokset i Det Radikale Venstres baghave. Det gjorde den, fordi de eksisterende ordninger og systemer inklusive de mange, mange forskellige indgange til f.eks. erhvervsuddannelsessystemet – uanset socialsystemernes behandling af unge, der er kommet skævt ind i samfundet bl.a. med misbrugsproblemer – alle disse hjælpeforanstaltninger og den fleksibilitet, der eksisterede, ikke var tilstrækkeligt til at løfte opgaven med at få 30 pct. af en ungdomsårgang, som ikke fik en kompetencegivende uddannelse, ind i et system, der gav dem det på sigt.

Den mulighed fjerner Venstre nu. Det er virkelig en snak udenom, må jeg sige, af Venstres ordfører, når man siger, at det ikke er en nedlæggelse, men et stop for nye. Nej, det er en overgangsordning til en nedlæggelse, og det er synd for de unge.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Jeg synes, det var en noget arrogant holdning, Venstres ordfører lagde for dagen her i talen omkring daghøjskolerne, også set i lyset af hvad det er for en målgruppe, undervisningen på daghøjskolerne henvender sig til.

Jeg vil godt spørge Venstres ordfører, om Venstres ordfører ikke kan være nervøs for, at den kommunalisering, man nu lægger op til i forslaget her i forhold til daghøjskolerne, hvor der er tale om generelt bloktilskud til kommunerne, som jo i princippet kan bruge pengene til hvad som helst, vil være med til, at der overhovedet ikke er nogen garanti for, at der oprettes daghøjskoler dér, hvor behovene er, altså dér, hvor eleverne til daghøjskoleforløb er til stede. Kan det ikke bekymre Venstre, at man ikke sørger for, at de tilbud er til stede?

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KRF):

Vel kan Venstre ikke lide den fri ungdomsuddannelse, men alt andet lige er der jo en gruppe af unge mennesker, som har brug for netop den type af tilbud, lige meget om Venstre nu kan lide det eller ej.

Kl. 10.40

Venstre kan kalde det forenkling, men de nedlægger jo sådan set en uddannelse, uden at de har noget mere konkret på bordet at tilbyde en specifik gruppe af unge mennesker. Har Venstre virkelig ingen betænkeligheder ved det? Det er jo unge mennesker, som også har kompetencer, og som er til gavn for samfundet. Det er unge mennesker, som også har noget at byde på, om end det er en anden måde, det kommer til udtryk på, og det er vel ikke skidt.

Så siger fru Gitte Lillelund Bech, at man ikke vil lægge sig fast på, hvor mange af en årgang der skal have en ungdomsuddannelse, for det er kvalitet, det drejer sig om. Vil det sige, at Venstre kan acceptere, at det er 70 pct. eller 80 pct. eller hvad? Alle mennesker, alle unge har brug for en uddannelse og har noget at byde på. Det er vel også et mål at sørge for, at de evner, der er, også kommer til udtryk og bliver brugt optimalt.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til fru Meldgaard vil jeg sige med hensyn til daghøjskolerne, at vi fra Venstres side har haft fokus på lige netop diskussionen om bloktilskudsdel. Hvis man ser på, hvad Undervisningsministeriet har stillet af ændringsforslag til L 79, så er der rent faktisk stillet et ændringsforslag, som indebærer, at i år 2003 vil pengene til daghøjskolerne ikke blive fordelt til kommunerne via bloktilskud, men de vil blive fordelt til de kommuner, som rent faktisk har daghøjskoler.

Vi mener faktisk, at med den ordning vil det blive muligt for daghøjskolerne gennem halvandet år at fastholde den lokale forankring og lige netop blive det lokale redskab, som kan indpasses i den lokale arbejdsmarkedspolitik, som vi meget, meget gerne ser at daghøjskolerne skal være, og hvad der også er mange daghøjskoler der er. Derfor synes vi rent faktisk, at vi har taget hensyn til den problematik, som fru Meldgaard er inde på.

Med hensyn til daghøjskolerne kan man selvfølgelig sige, at kommunen har et antal elever, som kunne være daghøjskoleelever. Der synes vi altså, det er væsentligt, at det er kommunen, der

vrurderer, om daghøjskolen er det rette tilbud til de elever, eller om det skal være en anden form for aktiveringstilbud.

Det, vi faktisk ser, er, at vi giver kommunerne en større frihed, vi giver kommunerne en større mulighed for lige netop at lave en vurdering af, hvor de aktiverede hører til, og om de hører til på en daghøjskole. Hvis kommunen vurderer, de hører til på en daghøjskole, skulle det da undre mig meget, at kommunen skulle være så dum, at den ikke opretter en daghøjskole.

Til fru Bodil Kornbek, som nævner, at der er en gruppe unge, som har brug for den fri ungdomsuddannelse: Som undervisningsministeren også gjorde meget klart i sin besvarelse, så mener vi rent faktisk, at via fleksibilitet i de eksisterende ungdomsuddannelser er det muligt at kunne tilbyde lige netop det.

Jeg kan eksempelvis tage erhvervsuddannelserne, hvor delkompetenceforløbene jo lige præcis vil være noget af det, som kan gå ind og løfte for den gruppe unge, som fru Bodil Kornbek nævner.

Endelig med hensyn til antallet af unge, der har brug for en uddannelse, gjorde jeg det meget klart både i min ordførertale og i mit svar, at vi ikke har sat en procentsats på, men jeg sagde også i min ordførertale, at vi lægger meget vægt på, at alle unge får en uddannelse.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Det er en skæg holdning, som Venstres ordfører har til tingene.

Den overgangsordning, som fru Gitte Lillelund Bech roser så meget, har jeg fået nogle beregninger på fra daghøjskoleforeningen, der viser, at Københavns Kommune med den nuværende fordeling af daghøjskoler vil få 7-8 mio. kr. svarende til 19.000-20.000 kr. pr. elev. Skagen Kommune vil få mellem 0,7 og 0,8. Det svarer til næsten 1 mio. kr. pr. årselev. Det vil sige, at skævdelingen ligger stadig væk i den overgangsordning, man har. Forklaringen er, at man har forskellige elever på forskellige kvoter. Så det redder altså ikke ret mange, og Lyngby-Taarbæk og Søllerød vil stadig væk være de store vindere.

Det kunne da være interessant at høre fru Gitte Lillelund Bechs kommentar til det i den meget stramme økonomi, hvor Århus mister 50 pct., Horsens 64 pct., med den aftale, der lige er indgået med finansministeren.

Et andet spørgsmål, jeg gerne vil stille fru Gitte Lillelund Bech: Det er lidt underligt, at da man lavede folkeoplysningsloven, der blev vedtaget i stort set enighed – fru Helga Moos fra Venstre, der var ordfører på daværende tidspunkt, var optaget af forbedringer af det her – i øvrigt efter 3 års forarbejde med de folkeoplysende organisationer, de politiske partier, Undervisningsministeriet osv., at man ikke dengang sagde, at man ville skære med det halve. Hvorfor sagde Venstre ikke det under valgkampen? Det havde da været rart, at de 1,4 mio. mennesker, der bruger folkeoplysningen, havde vidst det.

Kl. 10.45

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Fru Gitte Lillelund Bech fremhæver, at der er fleksibilitet i det eksisterende system, og nævner erhvervsuddannelserne, hvor man kan få delkompetence. Men det er jo slet ikke den fleksibilitet, man kender i den fri ungdomsuddannelse. Her er der en langt større fleksibilitet, det er jo den enkelte unge, der selv sammensætter sin uddannelse, tager ansvar for egen læring, tager den frihed og det ansvar på sig, som ligger i uddannelsen. Jeg troede egentlig, at Venstre gik ind for en hel masse frihed, men altså ikke frihed for den unge til selv at vælge. Er det korrekt forstået?

Så til det næste: Det, at man ikke sætter tal på, kan jo godt betyde, at man er ligeglad med, om det er 95 pct., eller det er 82 pct. Man må medgive den tidligere regering, at dens målsætning om et tal sådan set gjorde, at tallet blev hævet år for år.

Vi vil nok sige, at ideelt set skal man op i nærheden af de 100 pct. Der kan være nogle få stykker, som måske ikke magter det, vi kalder en ungdomsuddannelse, men målsætningen må da være, at alle får en kompetencegivende uddannelse, og derfor er det da også nødvendigt, at en regering har en eller anden målsætning, hvis den overhovedet mener noget med det.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg synes ikke rigtig, jeg fik svar på mit spørgsmål, så jeg vil stille det igen: Hvad er mest relevant for et ung t menneske, der ønsker at søge ind på musikonservatoriet? Er det 2 års uddannelse i musik på den fri ungdomsuddannelse, eller er det 3 års gymnasieuddannelse? Jeg vil

gerne bede Venstres ordfører om at svare på spørgsmålet.

Ligeledes vil jeg gerne spørge, hvorfor Venstre ikke venter, til man har skabt fleksibilitet i det eksisterende uddannelsessystem. Det ville da være rart, om man kunne skabe et uddannelsessystem baseret på den enkeltes frihed til selv at vælge sin uddannelse. Sådan er det bare ikke nu, og jeg vil gerne spørge Venstre, hvorfor man ikke venter, til den fleksibilitet er skabt, i stedet for at tage en gruppe unge som gidsler i processen, skubbe en gruppe unge ud af uddannelsessystemet, før man har opfyldt målsætningen om et fleksibelt system.

Så vil jeg gerne spørge regeringen, hvordan den har tænkt sig at skabe denne fleksibilitet. Er det noget, der ligger 20 år ude i fremtiden, siden der ikke er afsat én eneste krone til at skabe fleksibilitet i det eksisterende system og ikke én eneste krone til at indlemme de unge, man skubber ud ved slagtning af den fri ungdomsuddannelse i det eksisterende system?

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg vil ikke gentage, hvad jeg sagde i min ordførertale til L 79, for så er der ligesom ikke nogen grund til at have denne debat. Men Venstre og regeringen har stået over for, at der var nogle store, gyldne valgløfter, der skulle overholdes: skattestop, en barselorlovsreform, penge til de ældre og derudover 1,5 mia. til sygehusene.

Hr. Carsten Hansen er udmærket klar over, at det betyder, at så er der andre områder, der må holde for. Derfor har regeringen, i hvert fald fra Venstres side – jeg kan jo ikke tale på hele regeringens vegne, jeg er jo folkevalgt til Folketinget – prioriteret, at så måtte det være de steder, hvor vi skønnede, at det gjorde mindst ondt, og det var bl.a. med hensyn til folkeoplysningsloven.

Til hr. Aage Frandsen vil jeg sige med hensyn til fleksibiliteten i det eksisterende system: Jeg kunne da også godt ønske, at fleksibiliteten var langt større, og det er rent faktisk også derfor, jeg gjorde det meget klart i min ordførertale, at vi synes, det er vigtigt at sikre fleksibiliteten inden for de eksisterende rammer.

Med hensyn til lige netop de unge, som hr. Aage Frandsen nævnte, synes jeg, at vi i høj grad kan tage ved lære af vejledningsindsatsen i den fri ungdomsuddannelse, for den har været god; det er i hvert fald det indtryk, jeg har fået. Den har virkelig gjort, at en stor del af disse unge er kommet i gang, så det, jeg har et ønske

om, og det, vi har et ønske om fra Venstres side, er, at det er dér, man skal sætte ind. Det gælder vejledningsindsatsen generelt, mellem grundskole- og ungdomsuddannelsesforløb og mellem ungdomsuddannelsesforløb og videregående uddannelsesforløb.

Vi skal have en kombination af fleksibilitet og en styrket vejledning, og her vil jeg igen gerne henvise til den rapport om tværsektoriel vejledning, der kom sidste år og faktisk er et udmærket redskab, som bl.a. sætter spørgsmålstegn ved, om vi skal have 120 forskellige vejlederuddannelser i Danmark. Måske er det relevant, at vi kun har én vejlederuddannelse, og det er dér, vi synes, der skal tages fat.

Endelig vil jeg sige til hr. Aage Frandsen – det er lidt af det samme svar, som jeg gav til fru Bodil Kornbek – at jeg sagde i min ordførertale, at vi har et ønske om, at alle kommer i gang med en uddannelse, og i min optik er »alle« lig med 100 pct. Det er også den optik, jeg forstår, hr. Aage Frandsen plejer at bruge, så derfor håber jeg, det er svar nok.

Kl. 10.50

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Jeg vil give Venstres ordfører en chance for at komme tilbage til talerstolen og forhåbentlig få rettet det, som Venstres ordfører fik sagt, da jeg drog den fri ungdomsuddannelse frem som et godt uddannelsesstilbud til dem, der er kommet lidt skævt ind på tingene.

Vi har bl.a. et eksempel, hvor vi i Uddannelsesudvalget hørte en pige fortælle, hvordan hun havde udviklet sig til at se hele Danmark som værende et samfund, som var imod hende, og begyndte at ryge for meget hash. I kraft af den fri ungdomsuddannelse havde hun fået så meget selvtilid og tro på fremtiden, at hun havde kastet sig over en uddannelse, og det gjorde, at hun er velfungerende i dag. Man kan ikke sige, hun er helt tilpasset, men nu har hun i hvert fald fået mere styr på sit liv og sin tilværelse og ved, hvad hun vil med sit liv.

Men så fik vi det svar fra Venstres ordfører, at hun skulle over i den sociale sektor. Altså, undskyld mig: Er det Venstres bud til unge mennesker, som er lidt usikre over for fremtiden, at de skal kanaliseres over i den sociale sektor? Jeg selv og Socialdemokratiet ser uddannelse som et springbræt og det at komme over i den sociale sektor som den sidste nødløsning. At holde så mange som muligt i et uddannelsesforløb er det

bedste, men jeg vil gerne høre, om det er Venstres uddannelsespolitik, at de pågældende unge mennesker skal starte i den sociale sektor.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Nu er det jo ikke sådan i dag, at kommunerne ikke har indflydelse på, hvor mange daghøjskoler der er, og hvor meget der gives i tilskud. Det grundtilskud, vi har i dag, er et godt styringsredskab for kommunerne.

Jeg må indrømme, at det forslag, som Venstres ordfører fremlægger her, mener jeg ikke der er skygge af fornuft i. Det eneste, man får ud af det, er, at alle de daghøjskoler, som er etableret i 2002, vil kommunerne sørge for at fastholde, fordi det får indflydelse på, hvor meget de kan få ud af overgangsordningen og få i tilskud de kommende år. Forslaget til ændring og loven i almindelighed vil medføre totalt kaos på daghøjskolernes økonomiside de næste 3 år.

Jeg vil godt spørge Venstres ordfører: Hvad med de kommuner, der ikke har nogen daghøjskoler i dag? Er det tanken, at de skal skynde sig at oprette nogle og give tilskud til dem her i 2002, så de kan være sikre på at få deres tilskud i årene fremover?

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Når vi diskuterer den fri ungdomsuddannelse, forsvarer fru Gitte Lillelund Bech sig hele tiden kraftigt med, at der er den nødvendige fleksibilitet i det kendte uddannelsessystem, så jeg må gentage mit spørgsmål og begrundelsen for det.

Der var ikke tilstrækkelig fleksibilitet, og derfor blev den fri ungdomsuddannelse oprettet. Den gav forskellige alternative muligheder for at finde vej ind i det etablerede system, og hvad er det for nogle nye, alternative fleksibilitetsmuligheder, som er kommet til, siden den fri ungdomsuddannelse blev oprettet?

Må jeg også spørge om en anden ting: Folkeoplysningen, aftenskolerne giver alle mennesker mulighed for livslang læring. Hvad er begrundelsen for at ændre ved retten til at vælge emner og lærere og give kommunerne smagsdommerkompetence? Hvorfor skal oplysningstilskuddet reduceres så kraftigt? Hvad er Venstres vision for folkeoplysningen? Det har vi ikke hørt.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til hr. Frank Jensen vil jeg sige, at den røde lampe lyste, så jeg nåede ikke den sidste del af mit svar. Men jeg vil gerne fortsætte svaret til hr. Frank Jensen.

For mig at se drejer det sig om at tage fat i vejledningen, for lige netop i det konkrete eksempel, som hr. Frank Jensen henviste til, var det helt tydeligt, helt klart – og det lagde den unge pige heller ikke skjul på – at vejledningen og kontakten med en voksen vejleder, der kunne understøtte uddannelsesvalget, faktisk havde været dét, der havde flyttet noget. Derfor ønsker vi fra Venstres side at støtte vejledningen.

Men jeg må også sige, at det er altså Venstres politik, at man ikke på baggrund af enkeltteksempler skal fastholde eksisterende uddannelsstilbud og sige: Vi må hellere sørge for at fastholde den fri ungdomsuddannelse, for her er et enkelt godt eksempel, hvor man ellers kunne have sine tvivl om, hvorvidt hun kunne komme videre. Det kan godt være, det er den måde, Socialdemokratiet ønsker at lovgive på, men det ønsker vi ikke fra Venstres side.

Kl. 10.55

Der er mange, der spørger til den fri ungdomsuddannelse, har jeg bemærket, og jeg kan sige til fru Marianne Jelved, at med hensyn til hvad der er kommet af nyt, siden den fri ungdomsuddannelse blev oprettet, har vi rent faktisk haft en erhvervsuddannelsesreform, siden den fri ungdomsuddannelse blev oprettet. Antallet af linjer, antallet af indgange til erhvervsuddannelsessystemet er blevet skåret ned fra en hel masse, som var ekstremt specifikke, til meget få linjer, som er mere generelle og har den øgede fleksibilitet, som vi fra bl.a. Venstres side efterspørger. Derfor vil jeg sige, at der er altså sket væsentlige ændringer med bl.a. erhvervsuddannelsessystemet, siden den fri ungdomsuddannelse blev oprettet.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Nu kan jeg forstå, at der er en forskel på, hvad Venstre mener, der skal være målsætningen for, hvor mange unge der skal gennemføre en ungdomsuddannelse, og hvad regeringen mener.

I Uddannelsesudvalget har vi fået det svar, at man ikke turde sætte tal på det, og det er i øvrigt et svar fra en regering, som ellers mener, at alle andre skal bedømmes, og at der skal offentliggøres karakterer på internettet. Men det kan være,

at Venstres ordfører kan redegøre for os, hvorfor der er den forskel: at uddannelsesinstitutionerne skal opgøre det, men hvorfor regeringen ikke tør sætte et klart tal for antallet af unge, der skal gennemføre en ungdomsuddannelse, hvis målsætningen skal opfyldes?

Så hører vi enormt meget om fleksibilitet og kvalitet i uddannelsessystemet, men kan ordførelsen ikke bekræfte, at hele argumentationen bag bl.a. slagtingen af daghøjskoler, nedlæggelsen af den fri ungdomsuddannelse og den kraftige forhøjelse af brugerbetalingen for folkeoplysning, altså aftenskolerne, er, at man bl.a. skal have gennemført sit skattestop. Det har jo ikke noget som helst at gøre med, at man vurderer kvalitet og indhold og sætter kvaliteten højt. Det har simpelt hen noget at gøre med, at man af hensyn til bl.a. sit skattestop bare skal finde kroner og øre. Ingen kvalitet, ingen fleksibilitet.

Formanden:

Fru Bodil Kornbek, og derefter er det fru Pernille Rosenkrantz-Theil, da hr. Carsten Hansen frafalder.

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KRF):

Nu skal ret være ret, og jeg vil gerne sige fru Gitte Lillelund Bech tak, for jeg blev gjort opmærksom på, at jeg ikke havde hørt, hvad hun sagde, nemlig at alle unge skal have en uddannelse, og efterfølgende blev der endelig sat tal på. Det skal være 100 pct., og det synes jeg er en rigtig god målsætning.

Men nu er det jo ikke nok bare at have en målsætning. Der skal også være nogle midler, for at man kan nå målet, og derfor kan det undre mig, at Venstre fjerner nogle midler. Man nedlægger den fri ungdomsuddannelse, man skærer på midlerne andre steder, man taler om fleksibilitet, og man taler om vejledning, men der ligger jo ikke nogen konkrete bud.

Man vil have et fleksibelt system, men så må jeg spørge: Hvilken fleksibilitet? Det er jo sådan, som fru Marianne Jelved har påpeget, at den fri ungdomsuddannelse netop kom på baggrund af, at disse unge ikke kunne passes ind, og der er jo ikke noget, der ændrer sig på det område.

Og vedrørende vejledningen: Fint, lad os endelig få nogle planer for vejledning, nogle konkrete bud. Vi ser gerne i Kristeligt Folkeparti, at skolevejledningen i folkeskolen bliver opkvalificeret, og at det bliver et krav, at man skal have en skolevejlederuddannelse.

Vi går gerne med i arbejdet, men at nedlægge noget, inden man er kommet med nogle konkrete bud på, hvad man kan gøre for at opfylde en målsætning på 100 pct., synes jeg er en farlig vej at gå.

Formanden:

Fru Pernille Rosenkrantz-Theil, sidste runde.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg noterer mig, at Venstres ordfører venter med at svare på mine spørgsmål, til jeg ikke har flere korte bemærkninger og derfor ikke kan tage til genmæle. Det siger måske lidt om kvaliteten af de svar, Venstre har tænkt sig at komme med, hvis de ikke tåler, at man kan tage til genmæle.

Jeg spurgte for det første: Hvad er mest relevant: 2 års musikuddannelse eller 3 års gymnasieskolegang som udgangspunkt for at komme ind på musikkonservatoriet? Jeg spurgte også, hvorvidt denne fleksibilitet ikke skulle skabes, før man nedlagde den fri ungdomsuddannelse, i stedet for at tage de unge som gidsler.

Så vil jeg stille et tredje spørgsmål, og det er om den vejledningsindsats, der tales så meget om. Nu har vi jo den gruppe, som bliver skubbet uden for uddannelsessystemet, på programmet i dag, og når der bliver snakket så pænt om vejledning, vil jeg gerne spørge regeringen, hvordan det kan være, at man skærer 500 mio. kr. i uddannelses- og vejledningsforløb for arbejdsløse. Det hænger jo ikke sammen med, at fru Gitte Lillelund Bech siger, at man ønsker at satse på vejledning og skabe den vejledning, der fandtes i den fri ungdomsuddannelse, på arbejdsmarkedet. Hvorfor skærer man så 500 mio. kr. i vejledningen?

Kl. 11.00

Formanden:

Fru Gitte Lillelund Bech. Derefter er det hr. Frank Jensen, hr. Aage Frandsen og fru Marianne Jelved. Og det er for alles vedkommende sidste omgang.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Med hensyn til hr. Thomas Adelskovs spørgsmål omkring det her med at bedømme ud fra tal, så har vi fra Venstres side aldrig nogen sendt lagt skjul på, at når vi taler om åbenhed og synlighed, eksempelvis om offentliggørelse af karakterer, for det var det eksempel, som hr. Tho-

mas Adelskov kom med, så kan åbenhed og synlighed på det her punkt jo ikke stå alene. Vi mener ikke, at man kan vurdere kvaliteten af en uddannelse ved alene at se på et tal. Og det er lige præcis den samme pointe, jeg bruger her, når jeg taler om, hvor mange der skal have en ungdomsuddannelse, hvor mange der skal gennem uddannelsessystemet.

Vi kan ikke vurdere noget alene på et tal. Og der vil jeg sige til hr. Thomas Adelskov, at det var kendetegnende for den tidligere regering, at man der havde en målsætning, som hed, at 95 pct. af de unge skulle gennem en ungdomsuddannelse, og jeg tror, at det var mere end 50 pct., der skulle starte på en videregående uddannelse. Og gentagne gange har vi jo haft diskussioner med tidligere socialdemokratiske ordførere på det her område om, hvorvidt det så ikke bare alene blev tallet, man målte på, frem for at man også så på kvaliteten.

I Venstre ønsker vi at sætte kvaliteten højt, og vi ønsker ikke, at man alene ser på kvaliteten eller alene ser på tal. Man skal se på det hele.

Til fru Bodil Kornbek vil jeg sige med hensyn til det her med, at der ikke ligger noget konkret bud på hele vejledningsdelen, at jeg gentagne gange fra denne her talerstol, også i svar til fru Bodil Kornbek, har henvist til rapporten om tværsektoriel vejledning, som Undervisningsministeriet kom med sidste år, hvor vi fra Venstres side, også sidste år og gentagne gange heroppefra, ikke har lagt skjul på, at vi synes, at der er ret mange gode takter i den rapport. Og hvis man læser rapporten, så vil man kunne se, at Undervisningsministeriet skønner, at en omlægning af vejledningsindsatsen rent faktisk kan holdes inden for den eksisterende budgetter. Så det er sådan set grunden til, at der ikke er afsat yderligere midler på finansloven.

Til fru Pernille Rosenkrantz-Theil med hensyn til fleksibiliteten når man nedlægger en fri ungdomsuddannelse: Jamen som jeg også har svaret til fru Marianne Jelved: Efter oprettelsen af den fri ungdomsuddannelse er der sket væsentlige ændringer bl.a. med erhvervsuddannelserne, hvor der er kommet en øget fleksibilitet. Vi så fra Venstres side gerne, at der var yderligere fleksibilitet, men eksempelvis er det med, at man kan tage delkompetencefag, lige præcis en af de dele, som er kommet ind, efter den fri ungdomsuddannelse blev oprettet.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Venstres ordfører må være den eneste, der ikke har forstået pointen i det, som hr. Thomas Adelskov har forsøgt at få frem, nemlig at vi har et parti, Venstre, som ønsker at måle og veje alting i uddannelsessektoren med karakterer og offentliggørelse af karakter fra folkeskolen og fra gymnasier på nettet osv., og så har vi en regering med en statsminister fra Venstre og en undervisningsminister fra Venstre, som ikke ønsker at blive målt og vejlet på noget som helst på uddannelsesområdet. Man vil ikke engang sætte sig en målsætning om, hvor mange unge der skal have en kompetencegivende uddannelse.

Næh, det, der bekymrer mig i de svar, vi får om den fri ungdomsuddannelse, og det var det også her i anden omgang, er, at fru Lillelund Bech siger: Venstre vil ikke lovgive ud fra det enkelte menneske. Venstre vil ikke have lovgivning ud fra det enkelte individ. Den pige, som vi har hørt hr. Frank Jensen stå og tale om, kan vi ikke bruge som et eksempel.

Jeg troede, Venstre havde et slogan, der hed: Mennesker frem for systemet. Det har man åbenbart nu også forladt.

Vi har altså at gøre med 3.000 unge mennesker, der reelt bruger den fri ungdomsuddannelse. Det er ikke et enkelt individ. Men selv om der så var færre end de 3.000, skulle man så ikke også tage et hensyn til dem og deres mulighed for at få en uddannelse for at kvalificere sig til at få et indholdsrigt liv?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Det, som jeg synes er meget bekymrende ved det, som partiet Venstre i dag står for i forhold til tidligere, er, at man ikke tager højde for, at når man skal have alle med i en uddannelse, så skal man tænke uddannelser anderledes end tidligere. Og man tager ikke højde for, at unge mennesker i dag er lidt anderledes, end unge mennesker var tidligere. De er rent faktisk lidt mere frie; de vil lidt mere selv.

Det tager man ikke højde for. Man har en uddannelsesopfattelse, som egentlig tidligere var Det Konservative Folkeparti beskåret, nemlig at man skulle have en uddannelse for dem, der skulle have de fine kompetencer, og så kunne resten nøjes med sådan lidt mindre uddannelse. Det er det, jeg synes er det bekymrende ved partiet Venstres udvikling, det er overgangen fra

Højskolevenstre til Handelshøjskolevenstre. Og det er den tendens, man ser hos Venstre.

Så vil jeg spørge: Når man nu om nogle år måske konstaterer – hvis uheldet er ude, og Venstre stadig væk har undervisningsministerposten – at antallet af unge, der får en ungdomsuddannelse, er faldende, hvad gør Venstre så?

Kl. 11.05

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg tror desværre ikke, at de færre og bredere indgange til erhvervsuddannelserne kan afløse det tilbud og den mulighed, den fri ungdomsuddannelse var, men jeg kunne jo så spørge: Hvorfor vil regeringen så ikke lægge op til at indgå en flerårssaftale for erhvervsskolerne, så man gav dem de bedre muligheder? Det kan man svare ja eller nej på, om man vil.

Jeg vil gerne bede fru Lillelund Bech om at gøre rede for, hvad Venstres vision for folkeoplysningen er med de kraftige indskrænkninger både økonomisk og i frihedsrettighederne, som vi hidtil har kendt dem.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Til hr. Frank Jensen vil jeg sige med hensyn til mit eksempel – og det er rent faktisk det eksempel, og hr. Frank Jensen selv bragte på bane – med den enkelte pige, som sammen med sin vejleder var i foretræde: Vi ønsker ikke fra Venstres side at tage et enkelt eksempel og sige, at så lovgiver vi ud fra det.

Det kan godt være, jeg hørte forkert, men det er i hvert fald det, som jeg har hørt hr. Frank Jensen bruge som eksempel på, at man skulle fastholde den fri ungdomsuddannelse og optaget til den fri ungdomsuddannelse, nemlig at vi har haft en pige i deputation i Uddannelsesudvalget, som var kommet ud af sine misbrugsproblemer på baggrund af god vejledning.

Jeg har svaret: Venstre ønsker ikke at lovgive ud fra enkelt eksempler, og derfor har jeg også gjort meget klart heroppefra, at lige netop vejledningsindsatsen jo er dér, hvor vi kan lære af den fri ungdomsuddannelse. Det, vi ønsker, er jo selvfølgelig at sige, at med hensyn til vejledningsindsatsen kan vi gøre meget mere, og det ønsker vi så også at gøre. Og jeg vil endnu en gang henvisse til rapporten om tværsektoriell vejledning.

Med hensyn til hr. Aage Frandsens kommentarer om, at nogle kan nøjes med mindre uddan-

nelse end andre, så forstår jeg ikke rigtig, hvorfor det overhovedet kommer ind i billedet her, for jeg har på ingen måde tilkendegivet det fra Venstres side. Vi synes, det er væsentligt, at man finder den ungdomsuddannelse, som passer til én.

Men vi synes faktisk, som jeg også sagde i min ordførertale, at det er fuldstændig fjollet, hvis det er sådan, at man i de eksisterende ungdomsuddannelser kan se, at der måske vil være færre, der vælger dem, og så gør det, at man laver knopskydning, man lavede f.eks. den fri ungdomsuddannelse, i stedet for at man går ind og retter op og får lavet den fleksibilitet, som vi jo fra Venstres side bl.a. ønsker, der skal være i de eksisterende ungdomsuddannelses tilbud.

Derfor vil jeg sige, at i stedet for den knopskydning med, at så bygger man lidt på her, og så bygger man lidt på dér på ungdomsuddannelsessystemet, så lad os dog tage fat ved nældens rod og gå ind og få set på de eksisterende ungdomsuddannelser. Lige netop hf, som jo bruges af flere og flere unge, er jo eksempelvis et af de steder, som undervisningsministeren, så vidt jeg er orienteret, har tilkendegivet, at vi skal ind og se på.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Ja, man må jo konstatere, at der er forskel på, hvilken Venstreminister det er, der fremlægger forslag. Nogle påpeger faktisk som en dyd, at det er ud fra det enkelte individ og omkring frihed, at man ønsker at lovgive, men det var jo ikke det, det drejer sig om lige nu.

Jeg fik ikke svar på mine spørgsmål omkring kommunernes økonomi, og det kan jeg for så vidt godt forstå, da det jo er en dårlig sag for Venstre; men jeg vil så godt gentage dem. Jeg vil gerne vide, om det med den overgangsordning, det lovændringsforslag, som ministeren kommer med her, ikke bekymrer Venstre, når vi kan se, det ikke virker logisk, at man laver en ordning, der cementerer alle eksisterende strukturer på daghøjskoleområdet.

Og så vil jeg spørge Venstre: Hvor er fornuf-ten i, at man laver en overgangsordning i 2002, der trækker i én retning, så en anden i 2003, der trækker i en helt anden retning, og endelig i 2004 en normaltilstand, der trækker i en totalt tredje retning?

Det vil simpelt hen betyde, at skoler og kommuner skal indrette sig på skiftende økonomi over 3 år. Er det ikke korrekt opfattet? Jeg kunne

godt tænke mig at vide, hvad Venstres ordfører mener om det.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Nu består salen i dag jo af en række uddannelsespolitiske ordførere, som bekymrer sig nidkært om, hvad det er, vi lovgiver om i Folketinget, og hvilken effekt det har ude i samfundet.

Kl. 11.10

Derfor er jeg meget på linje med hr. Frank Jensen, når han nævner et eksempel blandt mange, vi har haft i deputationer i Uddannelsesudvalget, hvor den fri ungdomsuddannelse har vist sig at være et kvalitetsløft i kraft af at kunne give tilbud til unge mennesker, som det etablerede uddannelsessystem ikke har kunnet nå. Og så skal man høre Venstres ordfører, fru Gitte Lillelund Bech, heroppefra nedgøre de mennesker, der kerer sig om at komme i deputation. Det er for mange mennesker et stort skridt at tage herind for at prøve at fortælle lidt om, hvad det rent faktisk er, vi herindefra agter at gennemføre, og hvad loven har af konsekvens. Det synes jeg simpelt hen ikke man kan være bekendt.

Men jeg kunne jo så, hvis jeg skulle springe væk fra deputationernes megen påpegning, sige, at det kunne have været betimeligt, hvis Venstres ordfører havde læst PLS-rapporten fra sidste år, som jo også sagde statistisk dokumenteret, at den fri ungdomsuddannelse har en meget stor effekt over for en del af de unge, som ikke passer ind i det eksisterende uddannelsessystem. Det var måske det argument, der så havde hjulpet lidt mere på Venstres ordfører.

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KRF):

Til fru Gitte Lillelund Bech: Jeg har fået fat på denne rapport omkring vejledning og set i den, for det fik jeg jo anbefalet for en del uger siden. Og det er så også på baggrund af de tal, der netop er dér, at jeg påpeger skolevejledningen i grundskolen som værende en måde at opkvalificere nogle vejledningsområder på. Men igen har jeg jo ikke set noget konkret bud fra Venstre.

Fru Gitte Lillelund Bech efterlyser måske også noget andet end lige den fri ungdomsuddannelse. Men jeg vil da gerne sige lidt om daghøjskolen, for hvilke kompetencer ser Venstre lige på det specifikke område? I lovforslag nr. L 79 står der jo, at daghøjskolen skal være folkeoplysende eller beskæftigelsesfremmende. Det vil altså sige, at man jo har trukket det kompe-

tencegivende væk. Og hvilke kvalitetskrav synes Venstre, der skal være på daghøjskoleområdet? Det står der så heller ikke noget om.

Så kvalitet og kompetencer har man pludselig trukket ud af et område som daghøjskoler. Hvorfor har man gjort det? Hvordan stemmer det overens med de holdninger, der ellers bliver profileret meget kraftigt heroppefra?

Formanden:

Fru Gitte Lillelund Bech. Og så har jeg ikke flere på min liste til korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Med hensyn til fru Meldgaard og enkeltindivider: Jamen altså det, jeg hele tiden taler om, er enkeltteksempler, enkeltteksempelslovgivning, som vi jo har set utallige gange her i Folketinget. Det synes vi fra Venstre ikke er en god idé.

Med hensyn til at sætte det enkelte individ i centrum, ja, der er jeg meget enig med fru Meldgaard.

Så med hensyn til daghøjskolerne og overgangsordninger, og at det lovændringsforslag, som undervisningsministeren har fremsat, cementerer den eksisterende struktur: Jamen en del af det, som høringssvarene påpegede, var jo lige præcis, at hvis man allerede pr. 1. januar 2003 overgik til bloktilskud på daghøjskoleområdet, så ville der være et problem for den eksisterende struktur. Det er der blevet lyttet til. Derfor er der blevet fremsat det forslag.

Så derfor: Vi har lyttet til, hvad høringssvarene har rummet, og hvad deputationerne har sagt, og så har vi sagt, at så skal der en længere overgangsperiode til.

Til hr. Thomas Adelskov vil jeg sige, at jeg jo har bemærket, at der er en lang række uddannelsespolitiske ordførere hernede, og jeg er da også glad for, at hr. Thomas Adelskov er enig med sin partifælle, hr. Frank Jensen. Jeg ville da synes, at det ville være besynderligt andet.

Men jeg vil da tage meget, meget klart afstand fra det, som hr. Thomas Adelskov insinuerer heroppe fra talerstolen, nemlig at jeg står og nedgør de mennesker, der kommer i deputation. Det har intet med det at gøre. Jeg vil gøre det meget, meget klart, at enkeltteksempler – og her var det den socialdemokratiske hovedordfører, der bragte et enkelt eksempel på banen – ønsker vi ikke at lovgive ud fra.

Til fru Bodil Kornbek vil jeg sige, at jeg har noteret mig Kristeligt Folkepartis ønske om, at

vi netop går ind og ser på vejledninger, også grundskolevejledningen. Det vil jeg give fru Bodil Kornbek fuldstændig ret i kunne være en væsentlig vej at gå.

Med hensyn til kompetencerne for dem, der går på daghøjskole, ligger det jo sådan, at hvis kommunen skønner, at man som en del af den beskæftigelsesfremmende del f.eks. ønsker at give det, som så ville være en faglig kompetencedel, så kan kommunen jo lave en aftale med sin daghøjskole om det. Så jeg var meget ked af at høre, at det, som fru Bodil Kornbek faktisk kommenterede, var, at der hverken var kvalitet eller kompetence i daghøjskolernes arbejde. Jeg mener faktisk, at der er kvalitet og også kompetence i daghøjskolernes arbejde i dag, og det mener jeg også, der fortsat vil være med lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Thomas Adelskov (S):

Nu er vi ved at få syn for sagn. Det dér »Mennesket før Systemet«, som iblandt mange andre Venstreslogans jo har været tordnet herinde fra talerstolen, er ved at være præciseret meget tydeligt.

De her eksempler har vi siddet og hørt i Uddannelsesudvalget, og jeg har haft indtryk af, at mange mennesker er kommet til os med dem, fordi de har vurderet, at den lov og den gennemskuelighed, der har ligget omkring loven, åbenbart ikke har været oplyst af fakta. Det har været enkeltteksemplerne, man har været nødt til at prøve at præsentere os for.

Dem sætter man til side. Man er fuldstændig ligeglad med de enkelte mennesker, som bliver ramt af systemet, og systemet er denne gang Folketinget, der nu vedtager, at en lovgivning, som førhen gav nogle muligheder, skal fjernes.

KL 11.15

Det er jo spændende at opleve, at når vi snakker uddannelsespolitik, så er enkeltteksempler fuldstændig uinteressante, altså mennesket skal ikke før systemet, mennesket skal ikke i centrum. Men når man taler om beskæftigelsesområdet, så kunne beskæftigelsesministeren her i salen i går jo oplyse Folketinget om, at grunden til, at man skal ændre lovgivningen om deltidsarbejde, er, at beskæftigelsesministeren har fået nogle enkeltteksempler på folk, der gerne ville på deltid. Man må altså gerne komme på deltid, hvis man er et enkeltteksempel, men man må ikke komme på den fri ungdomsuddannelse, hvis man er et sådant.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg vil slå kraftigt fast over for hr. Thomas Adelskov, at vi faktisk sætter mennesket før systemet. Jeg noterede mig også i den seneste valgkamp, at det havde Socialdemokratiet også fundet ud af måske var en god idé. Det lykkedes bare ikke helt så godt med at sige mennesker først.

Mennesket før systemet, ja, det ønsker vi. Men jeg vil gøre det helt klart heroppefra: Vi ønsker ikke at lovgive på baggrund af enkeltteksempler. Og det var rent faktisk det, som jeg hørte hr. Frank Jensen bede om heroppefra; det ønsker vi altså ikke.

Så vil jeg gøre det helt klart, præcis som jeg sagde det i min ordførertale med hensyn til, at det ikke hjælper at lave lappeløsninger eller lave knopskydninger med nye uddannelser i stedet for at gå ind og løse de problemer, der er på de eksisterende uddannelser, at der ønsker vi fra Venstres side i højere grad at gå ind og se på de eksisterende uddannelser: Hvordan kan vi øge fleksibiliteten? Én ting er, at vi har fået noget fleksibilitet i erhvervsuddannelserne; det kunne tænkes, at der skulle mere til og tilsvarende med de øvrige uddannelser.

Så vil jeg igen henvise til, at undervisningsministeren har oplyst, at der kommer en handlingsplan lige før sommerferien, så derfor regner jeg med, at vi kan få en mere kvalificeret debat end en debat om, hvad vi tror, her i Folketingsalen.

Formanden:

Hr. Frank Jensen som ordfører.

Frank Jensen (S):

Målet med denne forespørgsel er jo at få det til at stå mere klart, hvad det er for et uddannelsespolitisk mål, den nye VK-regering har.

For når man ser på regeringens massive nedskæringer i finanslovsforslaget og de lovforslag, som undervisningsministeren har fremsat som konsekvens heraf, kan man kun komme til den konklusion, at VK-regeringen har et fundamentalt andet syn på uddannelse og uddannelsespolitikens rolle i vores land end den tidligere SR-regering, nemlig det, at VK-regeringen alene ser uddannelse som en samfundsmæssig udgift og ikke som en samfundsmæssig investering.

I regeringens aftale med Dansk Folkeparti om finansloven for år 2002 er der efter massiv offentlig protest fjernet besparelser på ca. 650 mio.

kr. på uddannelsesområdet. Det er godt, og det er vi stærkt tilfredse med. Men tilbage står nu en samlet besparelse på hele uddannelsesområdet på ca. 850 mio. kr. i indeværende år. Godt 400 mio. kr. er direkte besparelser på bl.a. daghøjskoler, aftenskoler, udvikling af undervisningen, lukning af den fri ungdomsuddannelse og nedskæringer på arbejdsmarkedsuddannelserne. Resten er indirekte besparelser, der er opnået ved at forudsætte mindre aktivitet på uddannelsesområdet. Her spares bl.a. knap 60 mio. kr. på at antage, at der bliver færre studerende på de videregående uddannelser. Der spares ca. 200 mio. kr. ved at antage, at der kommer mindre aktivitet på voksenuddannelsesområdet. Her sker besparelsen både i form af mindre tilskud til driften og færre modtagere af støtteordninger for voksne.

I den valgkamp, vi for nylig var igennem, hørte vi og vælgerne ikke en lyd om, at uddannelsesområdet skulle være et af de væsentligste besparelsesområder for en VK-regering, ikke en lyd. Tværtimod blev statskassen slået op på vid gab, når VK-partiernes folketingsmedlemmer besøgte erhvervsskoler og handelsskoler; der blev ganske enkelt lovet flere penge på bordet, hvis VK-partierne fik magt, som de havde agt. Nu efter valget er sagen en ganske anden.

I alle de svar, undervisningsministeren har afgivet til Folketingets Uddannelsesudvalg om regeringens store sparekatalog og forslag om nedskæringer på de statslige uddannelsesinstitutioner, er der ét svar, der går igen og igen, og det er at opnå statslige besparelser. Ikke i ét svar har vi hørt eller set, at undervisningsministeren har en uddannelsespolitisk ambition med den fremlagte politik.

Det anser vi i Socialdemokratiet for at være meget alvorligt. Hvis landets undervisningsminister blot er sat til at udmønte finansministerens og statsministerens statsfinansielle nedskæringspolitik for at indfri VK-partiernes såkaldte skattestop, er det dybt problematisk.

Kl. 11.20

I Socialdemokratiet er vores udgangspunkt et helt andet end VK-regeringens, nemlig det, at vi anser uddannelse for at være en personlig, men også en samfundsmæssig investering. Vi anser vores uddannelsespolitik for at være en vigtig forklaring på, at Danmark er blevet et af verdens rigeste lande.

Vi har haft en uddannelsespolitisk ambition såvel i regeringspositionen som i opposition. Vi oplevede, at der var bred parlamentarisk enig-

hed om den linje at sikre, at uddannelserne skal være for alle, at flest mulige unge får en kompetencegivende uddannelse. SR-regeringen arbejdede efter dette mål, og vi havde sikret og sat op som mål, at 95 pct. af alle unge gennemfører en kompetencegivende ungdomsuddannelse.

Vi har arbejdet for dygtiggørelse gennem hele livet ved at udvide og styrke efter/videreuddannelsesmulighederne for voksne, skabe dynamik og fornyelse til gavn for den personlige udvikling og for erhvervslivets konkurrenceevne.

Vi har gennem de seneste 9 år arbejdet os tættere og tættere hen mod målet om uddannelse til alle unge. Med regeringens nedlæggelse af den fri ungdomsuddannelse og nedskæringerne af forsøgs- og udviklingsprogrammer, med regeringens afvisning af Socialdemokratiets forslag om en flerårsaftale for erhvervsuddannelsernes økonomi fjerner vi os igen fra målsætningen om at sikre, at alle unge gennemfører en kompetencegivende uddannelse.

Det er brandærgeligt, nu hvor målsætningen var inden for rækkevidde, men det værste er, at det er de dårligst stillede unge, regeringen rammer med sine forslag. VK-regeringen rammer denne gruppe dobbelt hårdt ved også at nedskære på erhvervsskolernes bevillinger til forsøg og udvikling.

Den mulighed, som der var under SR-regeringen for en flerårsaftale for erhvervsuddannelserne med V og K, har VK-regeringen med finanslovaftalen med Dansk Folkeparti fjernet overnagt.

Det er meget alvorligt, at regeringen nu på voksenuddannelsesområdet skærer ned på arbejdsmarkedsuddannelserne med 50 mio. kr. i år. Men indførelsen af den individuelle brugerbetaling på AMU er endnu mere alvorlig, for det fjerner den fleksibilitet, som vi har på det danske arbejdsmarked. Den fri adgang, lige adgang til efteruddannelse for beskæftigede har ikke alene været med til at sikre medarbejderne på de danske virksomheder mulighed for at opkvalificere sig også i takt med den teknologiske fornyelse, men har også været med til at sikre erhvervslivets konkurrenceevne og også sikre den fleksibilitet, at når der var nedgang i nogle brancher, ja, så kunne man kvalificere til de opgangsbrancher, som heldigvis havde vist sig i erhvervslivet.

Nu har undervisningsministeren med det lovforslag, som Folketinget skal tage stilling til her om 14 dage, fået mulighed for at indføre individuel brugerbetaling. Vi har ikke fået noget

at vide om, hvad niveauet skal være, men vi ser det som en ny skatteskrue, som undervisningsministeren her har fået til at lægge skat på uddannelse. Det vil vi ganske enkelt ikke bidrage til.

Vi vil heller ikke kunne bidrage til de dramatiske nedskæringer, der ligger på aftenskolerne. Vi kan heller ikke bidrage til den kommunalisering og besparelse på daghøjskolerne. Vi ser det som en forringelse af de dårligt stillede voksnes uddannelsesmuligheder. Vi har set lys i øjnene på mange voksne, der igen har fået selvtillid og mod på at kaste sig over bøgerne og uddannelse gennem et ophold på en daghøjskole og også gennem det at deltage i folkeoplysning.

Vi vil ganske enkelt ikke kunne bidrage til den politik. Vi er selvfølgelig klar over, regeringen har et flertal med Dansk Folkeparti for den ændring af uddannelsespolitikken i Danmark. Det beklager vi.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Det, der kalder mig på talerstolen, er hr. Frank Jensens udtalelse om erhvervsskolerne. Jeg vil bare bede hr. Frank Jensen om her fra talerstolen at bekræfte, at den effektiviseringsprocent, der er lagt ind for erhvervsskolerne, er fuldstændig den samme som den effektiviseringsprocent, der var lagt ind i den tidligere SR-regerings finanslovforslag for 2002, som blev fremsat i efteråret 2001. Det vil jeg bare bede hr. Frank Jensen om at bekræfte.

Det næste, jeg vil bede hr. Frank Jensen om at bekræfte, er, at i forbindelse med forhandlingerne om en flerårsaftale på erhvervsskoleområdet, som den daværende undervisningsminister påbegyndte i efteråret 2001, da strandede forhandlingerne reelt på, at den daværende undervisningsminister ikke havde mod på at løse de reelle problemer, der var, nemlig taxameterproblematikken – at få løst det først frem for i stedet for at komme med en udviklingsplan, hvor man så lagde yderligere udviklingsområder ned over erhvervsskolerne. Man løste reelt set ikke den eksisterende økonomiske situation.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg håber, at hr. Frank Jensen kan bekræfte, at de forhandlinger, der foregik i efteråret 2001 under den daværende undervisningsminister, var forhandlinger, der faktisk var gennemført, hvor der var enighed om en flerårsaftale, der øgede belø-

bet til erhvervsskolerne med et trecifret millionbeløb. Penge, som den daværende regering havde afsat til formålet, og det fremgik ganske klart af regeringens udspil til finanslov.

Kl. 11.25

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Ja, dermed er svaret til Venstres ordfører jo sådan set givet af fru Marianne Jelved. Det er jo helt åbenlyst. Venstre deltog selv i de forhandlinger hos den daværende radikale undervisningsminister under SR-regeringen om en flerårsaftale.

Jeg har også deltaget i møder på erhvervsskoler og handelsskoler med Venstrekandidater under valgkampen. Der sagde man, at Venstre også ville gennemføre en flerårsaftale. Nu er den væk. Der kommer ikke nogen flerårsaftale. Det hjælper ikke noget med de flotte ord – sagt til fru Gitte Lillelund Bech. Der er ingen flerårsaftale. Der gennemføres besparelser.

SR-regeringen lagde op til at give et trecifret millionbeløb til erhvervsskolerne. Nu gennemføres der produktivtetsbesparelser, uden at de får en flerårsaftale. Den er væk. Dansk Folkeparti har heller ikke kunnet bidrage med det. Erhvervsskolerne får kun nedskæringerne.

Ud over det, at man laver besparelser på taxameteret, fjerner man også deres udviklings- og omstillingspenge, mulighederne for, at man kan lave brobygning, mulighederne for, at man kan fastholde unge, der er ved at falde fra i deres erhvervsuddannelse; områder, som vi jo godt ved at erhvervsskolerne bruger deres udviklingspenge til. De er også barberet væk.

Venstre har virkelig her et forklaringsproblem. Jeg ved godt, at der ikke er nogen lydband med statsministeren fra nogen erhvervsskole, hvor det her er sagt. Men der er virkelig mange her i Folketinget, der forud for det her valg har hørt både fru Gitte Lillelund Bech og også den nuværende undervisningsminister love, at der skulle gives flere penge til erhvervsskolerne. Nu er sagen en ganske anden.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Jeg kan godt forstå, at hr. Frank Jensen taler udenom. Så jeg vil endnu en gang bede hr. Frank Jensen om at bekræfte, at den effektiviseringsbesparelse på 1,2 pct., som ligger i den nuværende regerings finanslovforslag og finanslovaftale, er i fuldstændig samme størrelsesor-

den som det, der lå i SR-regeringens finanslovudspil fra efteråret 2001, gældende for 2002.

Jeg vil rent faktisk også bede hr. Frank Jensen om at bekræfte endnu en gang, at med hensyn til en flerårsaftale, var det således – og det er fuldstændig korrekt, hvad fru Marianne Jøved nævnte fra talerstolen her – at den daværende regering havde tilkendegivet, at man inden for en milliard kroner ville give penge til erhvervsskolerne, fleråsaftaler, man ville give penge til it, man ville give penge til regional udvikling. Men den milliard var ikke finansieret. Pengene var ikke fundet. Så det vil jeg også gerne bede hr. Frank Jensen om at bekræfte.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Ud over at hr. Frank Jensen formentlig kan bekræfte, at de 1,2 pct. er opretholdt, vil jeg også godt bede hr. Frank Jensen bekræfte oplysninger, som jeg går ud fra at hr. Frank Jensen har fået fra den socialdemokratiske ordfører i forhandlingerne om en flerårsaftale eller fra den daværende undervisningsminister i forbindelse med regeringsmøder, om, at vi diskuterede en beløbsramme på over 100 mio. kr., at der var partier, som var enige om finansieringen, at der i den daværende folketingssamling var et flertal i Folketinget for at gennemføre en flerårsaftale, og at dette flertal også havde finansieringen.

Andre partier vil jeg bede om at bekræfte, at de også ville lave en flerårsaftale, men de havde så bare ikke nogen finansiering med.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Jeg er jo glad for, at hr. Aage Frandsen bekræfter det billede, jeg også har fået refereret, mens jeg selv var justitsminister, fra min tidligere kollega i regeringen, nemlig undervisningsministeren, men også fra socialdemokratiske forhandlere på området, og det var, at vi talte om over 100 mio. kr.

Jeg kan sige – og det har vi også vedstået efter valget – at i det finanslovkatalog vi har lagt frem, har vi sat 110 mio. kr. af til erhvervsuddannelsesområdet.

Når fru Gitte Lillelund Bech spørger så aktivt til finansieringen, ja, så var det inden for den ramme af de omstillingsmidler på den milliard, som den daværende regering havde på til nye aktiviteter, at der skulle finansieres til erhvervs-skoleområdet.

Hr. Aage Frandsen har jo bekræftet, at der fra de partier, der deltog i forhandlingerne, herunder også Venstre, var enighed om at give penge til erhvervsskolerne. Det er jo nok også derfor, Venstrekandidater ude på møderne sagde, at det også var Venstrepolitik at give penge til erhvervsskolerne.

Kl. 11.30

Realiteten er den, at nu gennemfører grønthøsteren alene de 1,2 pct. Det er korrekt, at det er det, der gennemføres, men der kommer ikke nogen flerårsaftale, man får ikke de 100 eller 110 mio. kr., som lå i forhandlingerne under den tidligere SR-regering, så erhvervsskolerne står i den situation nu, at de alene har fået besparelsen, men ikke fået en flerårsaftale. Det kan fru Gitte Lillelund Bech, uanset hvor meget hun anstrenger sig for det, ikke tale sig ud af her fra Folketingets talerstol. Det er realiteten.

(Kort bemærkning).

Gitte Lillelund Bech (V):

Nu prøver jeg for tredje gang: Kan hr. Frank Jensen bekræfte, at de 1,2 pct. i effektivisering også fremstod som 1,2 pct. i effektivisering på SR-regeringens finanslovudspil fra efteråret?

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Vi er jo udstyret med sådan to her, et på hver side af hovedet, for også at kunne lytte til, hvad vi siger til hinanden, og jeg har jo bekræftet det én gang. Ja, de 1,2 pct. lå også der, men der lå jo også fra regeringens side et ønske om at indgå en flerårsaftale, der gav betydelig flere penge til erhvervsskolerne end det, der lå som procentbesparelse, som gælder alle effektiviseringer, det er jo også seminarier osv.

Ja, det lå også i SR-regeringens udspil, men det, vi ønskede særskilt, var en taxameterreform, vi ønskede en særskilt indsats for at mindste frafaldet på erhvervsuddannelserne, vi ønskede en særskilt indsats for at skabe flere praktikpladser, mere opsøgende arbejde på erhvervsskolerne på praktikpladsområdet. Derfor ønskede vi en flerårsaftale med nogle indbyggede kvalitative mål, som erhvervsskolerne skulle indfri til gengæld.

Det ved fru Gitte Lillelund Bech, for jeg er helt sikker på, at Venstres ordfører også sad med ved forhandlingsbordet, da det her blev forhandlet, og at der var tale om et trecifret millionbeløb, og hr. Aage Frandsen har sat tallet på,

nemlig at det var over 100 mio. kr., erhvervsskolerne skulle have.

Men altså som sagt har jeg jo bekræftet allerede tidligere, at det er 1,2 pct., som også lå som besparelse på uddannelsesområdet under den tidligere SR-regering.

Formanden:

Fru Louise Frevert som ordfører.

Louise Frevert (DF):

Nu er Dansk Folkeparti ikke en del af regeringen, men et forligsparti i forbindelse med finansloven for 2002. Derfor er vi også enige et langt stykke hen ad vejen i regeringens beslutninger om uddannelser både for unge og voksne. Jeg skal dog ikke ved denne her lejlighed undlade at pointere, at det trods alt var Dansk Folkeparti, der fik tilført uddannelsesområdet 650 mio. kr., ellers havde det jo set sort ud. Dog er Dansk Folkeparti opmærksom på, at der er nogle svage grupper både af unge og voksne, og disse grupper skal selvfølgelig tilgodeses på forsvarelig vis.

Desuden er der i finansloven indbygget nogle besparelser, men vi skal jo ikke være blege for, at den gamle regering også havde besparelser, og mange af dem er blot videreført i dette års finanslov. Det ser ud til, at oppositionen fuldstændig har glemt dette.

Det skal heller ikke være nogen hemmelighed, at hovedintentionen for Dansk Folkeparti skal være, at alle skal have en kompetencegivende uddannelse for at styrke ikke alene individet, men også erhvervslivet. Men jeg vil gentage, at vi er helt overbevist om, at den lille gruppe, som ikke er i stand til at få en hel kompetencegivende uddannelse, skal varetages. Derfor er det en god idé, at man kan tage uddannelser med delkompetencer samt korterevarende uddannelser, som ikke er så psykisk krævende. Til gengæld må vi se i øjnene, at udviklingen i samfundet kræver mere og mere af arbejdstagerne. Derfor er det vigtigt, at alle i alle aldre får mulighed for at få opgraderet deres kundskaber.

Dansk Folkeparti er udmærket klar over, at en af de store hurdler i dette års finanslovsforslag for mange har været den fri ungdomsuddannelse. Dansk Folkeparti er stadig væk af den faste overbevisning, at den fri ungdomsuddannelse aldrig skulle have haft betegnelsen uddannelse. For Dansk Folkeparti er en uddannelse kompetencegivende.

Den lille gruppe af svage unge, som jeg er helt klar over eksisterer, skal selvfølgelig ikke på nogen måde lades i stikken, så der er mulighed for, at disse unge mennesker kan uddanne sig bl.a. på TAMU, egu-kurser, eud-kurser og produktionsskoler. Vi har brug for de unge på arbejdsmarkedet, derfor skal de have en uddannelse. Er det f.eks. de mere kunstneriske uddannelser, man sigter imod, kunne man melde sig på en højskole eller en efterskole, som primært har med de kreative fag at gøre.

Det er, som om venstrefløjen anser de mere såkaldt festlige uddannelser for kompetencegivende. Det kan de også være et langt stykke hen ad vejen, hvis de bliver brugt på den rigtige måde, men som daghøjskolerne har været brugt af mange i de senere år, mener vi ikke, at de er til glæde for hverken alle kursister eller samfundet.

Kl. 11.35

Dog må jeg tilføje, at jeg selv har set, at der er en hel del daghøjskoler, der har haft et ganske fornuftigt indhold, og de får også her mulighed for at kunne fortsætte. Det skal jo ikke være en statslig eller kommunal opgave at bruge penge på, at folk skal have tiden til at gå, derfor er det en god idé at få strammet op på hele daghøjskoleområdet. Ved at man lægger det ud til kommunerne, vil det få et større islæt af nærdemokrati, idet der vil blive en lige kommunikation mellem kommunalbestyrelsen og daghøjskolen. Dansk Folkeparti mener også, at daghøjskolerne har været igennem en turbulent tilværelse med mange positive og negative tiltag, men med dette lovforslag skulle de være helt på den rette kurs.

Vi mener også i Dansk Folkeparti, at det er af yderste vigtighed, at man tidligt i de unges liv sætter ind med en ordentlig vejledning. Jeg tror, at mange unge er blevet fejlplaceret og ikke har kunnet beslutte sig til, hvad de ville på grund af manglende vejledning. Vejledning er alfa og omega, og det er et område, der absolut skal optimeres, og det er glædeligt, at det kan gøres inden for rammen. Det er ikke meningen, at man skal fastholde unge i et dødvande, tværtimod skal man give dem muligheder, og det gør man ved at åbne deres øjne og stille nogle krav.

Dansk Folkeparti er af den overbevisning, at dette års finanslovsforslag er et skridt i den rigtige retning, alle grupper er der blevet taget højde for. Med de stadig stigende krav til uddannelse er vi godt på vej. Der skal være kvalitet i uddannelsen, og det er vigtigt, at alle grupper i sam-

fundet er med til at holde hjulene i gang i Danmark.

Vi ser frem til, at ministeren kommer med en handlingsplan til sommer, og derfor kan vi ikke støtte det fremsatte forslag til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

I forbindelse med fru Louise Freverts omtale af den fri ungdomsuddannelse blev det sagt, at den fri ungdomsuddannelse ikke skulle have været lavet, fordi uddannelse skal være noget, der giver kompetence.

Man kan opfatte ordene kompetencegivende uddannelse som noget, der giver en eksamen eller et papir, men ordet kompetence kan også være noget andet, som man får, men måske ikke får papir på, altså børn får forhåbentlig masser af kompetence i børnehaven. Men hvis man bruger udtrykket kompetence om uddannelse, hvis det er alene det med eksamen, der tæller, så må det betyde, at folkehøjskolen ikke er kompetencegivende. Man får altså ikke kompetence på folkehøjskolerne. Det er noget med at bruge ordene på en sådan måde, at vi i hvert fald er enige om, hvad vi taler om.

Vores opfattelse er, at kompetence, uanset om man får papir eller ej på den, er noget, man får, hvis det i øvrigt er en ordentlig uddannelse, altså også på folkehøjskoler og tilsvarende selvfølgelig på den fri ungdomsuddannelse.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Dansk Folkeparti og ikke mindst Dansk Folkepartis ordfører i uddannelsespolitiske spørgsmål, fru Louise Frevert, var jo meget aktive, da det kom frem, at regeringen planlagde at skære ganske kraftigt på uddannelsesområdet, specielt på daghøjskoler og på folkeoplysningen. Dansk Folkepartis ordfører var i stort set alle medier og sige, at det her ville Dansk Folkeparti ikke umiddelbart kunne bidrage til.

Noget af det, som var bærende, var bl.a. det, som jeg har et citat om her fra Fagbladet, som er Specialarbejderforbundets blad, nr. 1. år 2002, hvor fru Louise Frevert siger:

»Regeringen skal ikke bevidstløst skære daghøjskolerne væk bare for at spare. Der skal først findes andre muligheder for de svage, der har behov for tilbud af denne karakter.«

Jeg vil gerne spørge fru Louise Frevert: Hvad er det for nogle alternativer, Dansk Folkeparti har fået til denne gruppe, der nu forventelig

ikke kan komme på daghøjskole? Eller er det bare sådan, at Dansk Folkeparti siger ét til medierne og gør noget andet, når man sidder og forhandler med regeringen?

Jeg tror desværre, det er det sidste, men det kan vi jo få afklaret her i dag.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Vi har noteret os, at regeringen farer frem med en brutalitet uden sidestykke, og Dansk Folkeparti kommer ind fra sidelinjen og afbøder den i visse situationer. Det billede har vi set gentagne gange.

Der er rundt om i landet en opfattelse, bl.a. på baggrund af udtalelser fra medlemmer af Dansk Folkeparti, af, at den hjælp, der nu kommer i størrelsesordenen 60 mio. kr., betyder, at egenbetalingen for handicappede i aftenskoleundervisningen kun stiger med 10 pct.

Kl. 11.40

Kan fru Louise Frevert bekræfte, at dette ikke er rigtigt? Der sker minimum en forøgelse på 50 pct.

Det andet, jeg gerne vil spørge fru Louise Frevert om, er, hvorvidt Dansk Folkeparti er klar over, at i det ændringsforslag, regeringen har stillet om de ca. 60 mio. kr., står der, at kommunalbestyrelsen kan fastsætte en vægtning, kan beslutte, at der ydes supplerende tilskud osv. Det vil sige, at det er fuldstændig frit for kommunerne, om de vil gøre det eller ej.

Er Dansk Folkeparti klar over det?

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Hr. Aage Frandsen først.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, som jeg også sagde, at vi aldrig nogen sinde har været nogen varm fortalere for den fri ungdomsuddannelse.

Det er da korrekt, at der er alle mulige forskellige kompetencer, bl.a. sociale kompetencer og personlige kompetencer. Men hvem siger, at det skal være en statslig opgave at finansiere de kompetencer, man får i sådan et forløb, som den fri ungdomsuddannelse er?

Vi lægger vægt på i Dansk Folkeparti, at man får faglige kompetencer, og det mener vi ikke man får ved at deltage i et forløb i den fri ungdomsuddannelse.

Jeg har tidligere heroppe fra talerstolen – og det vil jeg ikke igen trætte forsamlingen med – redegjort for mit indgående kendskab til den fri

ungdomsuddannelse, fordi jeg selv i min virksomhed har haft en hel del elever i den. Som sagt vil jeg ikke trætte forsamlingen, men jeg har kendskab til den. Jeg vil ikke kommentere det yderligere, men det er ikke en statslig opgave at finansiere de sociale og personlige kompetencer, man får ved at foretage sig noget, som ikke er fagligt.

Til hr. Frank Jensen: Det er korrekt. Jeg står altid ved mit ord. Jeg skal ikke stå og benægte, at jeg har sagt det, men jeg kan slet ikke se, hvad det har med sagen at gøre. Selvfølgelig har vi da været inde at se på det, og jeg må én gang til gentage: Der er jo ikke nogen, der lukker daghøjskolerne. Man kan jo også se på de eksisterende tilbud, så der er jo også en hel del, der kan få delkompetencer. Som sagt lægger vi an til, at det skal være en faglig kompetence, som folk skal få, når de er ude på daghøjskolerne. Det er for at optimere *det*.

Det har ikke noget at gøre med, at vi lukker dem. Man kan gå ind at se på de tilbud, der er, og det har vi gjort. Det vil være sådan, at det er kommunen, der kan vurdere, hvad der skal undervises i på daghøjskolen, det sagde jeg også i min ordførertale, og det giver jo altså en lettere gennemsigtighed i strukturen.

Til fru Marianne Jelved: Det er korrekt, at de handicappede kommer til at betale det dobbelte af det, de betaler nu. Det er korrekt. Altså hvis fru Marianne Jelved har ni niendedele, det vil være 100 pct. – ni niendedele er 100 pct. – og så kan man tage procentsatsen derfra og dividere ned. Så hvis man regner det ud, vil det være ja, 14-15 pct. i stigning ud fra helheden, men det er....

Formanden:

Ja tak, så kan vi ikke nå mere i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Nu er der andre medlemmer af Dansk Folkepartis folketingsgruppe, der er kommet galt af sted med procentregning her fra Folketingets talerstol, men jeg kan sige til fru Louise Frevert, at vi altså har bilag i Folketingets Uddannelsesudvalg, hvor ministeren siger, at der sker en fordobling, altså en forøgelse af deltagerbetalingen for handicappede og for ældre på 100 pct. Det er, ligesom det sker for alle andre, ja, men jeg troede dog, at Dansk Folkeparti havde den opfattelse, at de svageste grupper skulle man tage hen-

syn til. Det er jo altid dem, vi hører om fra Dansk Folkeparti, det er jo altid dem, Dansk Folkeparti taler om, men når der handles, når Dansk Folkeparti har politisk indflydelse, så er det ikke deres interesser, man varetager. Det har det desværre aldrig været, så derfor er der, når det drejer sig om aftenskoleundervisning, ingen undtagelse fra den linje, Dansk Folkeparti har lagt. Det er ikke dér, Dansk Folkeparti har sin særlige interesse.

Så skal jeg vende tilbage til citatet fra fru Louise Frevert, fordi det kom Dansk Folkepartis ordfører meget hurtigt om ved. Der står jo her i citatet, at der altså ikke skal ske besparelser på daghøjskoleområdet, før de svage grupper har fået alternativer.

Hvilke alternativer er der skabt med det forlig, Dansk Folkeparti har lavet? For os at se ingen. Men nu kunne det være spændende at høre, hvad Dansk Folkeparti siger.

Kl. 11.45

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Dansk Folkepartis ordfører sagde her for et øjeblik siden i salen, at der ikke er nogen, der går ud og lukker daghøjskoler.

Jeg kan så spørge: Hvor ved fru Louise Frevert det fra? Har fru Louise Frevert fået en garanti, inden Dansk Folkeparti indgik i finanslovaftalen med Venstre og De Konservative, for, at der ikke ville blive lukninger af daghøjskoler? Eller er det kommunerne, der sådan internt til fru Louise Frevert har meddelt, at der ikke er nogen af dem, der agter at lukke nogen daghøjskoler, når de nu får det fulde ansvar for daghøjskolerne?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Indebærer fru Louise Freverts bemærkning om, at man ønsker faglig kompetence, at hvis regeringen kom med et forslag om at reducere tilskuddet til folkehøjskolerne, støtter man det, fordi det er ikke nødvendigvis er faglig kompetence, man får dér?

Meget af det, der foregår i den fri ungdomsuddannelse, er i øvrigt noget, der foregår på folkehøjskolerne. Det er jo netop almen kompetence, det er personlig, social kompetence, selvfølgelig også lidt faglig, på samme måde som den fri ungdomsuddannelse er, men det er ikke noget, man får papir på.

Mit spørgsmål er: Vil Dansk Folkeparti også være med til at reducere det, hvis et sådant forslag skulle komme?

Så forventer jeg også, at vi lige får den kommentar, som fru Louise Frevert ikke nåede, om, hvordan forholdene vil være for pensionister, som fru Marianne Jelved spurgte om, når det er et spørgsmål, om kommunerne vil eller ikke vil.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Jeg vil starte med at knytte en kort kommentar til hr. Aage Frandsens spørgsmål. Altså nu er det jo sådan, at folkehøjskolerne har deres egen lovgivning, og jeg kan da sige, at det ikke skal være nogen hemmelighed, at Dansk Folkeparti synes, det er i en god ånd, at man har folkehøjskoler, og det har jo ikke noget med denne sag at gøre. Det er et langt forløb i folkehøjskolens ånd, som ikke har noget som helst med hverken den fri ungdomsuddannelse eller de almindelige kompetencegivende uddannelser at gøre.

Til hr. Frank Jensen vil jeg så sige: Ja, vi bliver alle sammen klogere, og det gør selv jeg. Er det ikke en dejlig inderømmelse at kunne få fra en fra Dansk Folkeparti?

Hvorfor jeg så siger det på denne her måde er, at da jeg udtalte mig, så vidste jeg ikke helt præcist, hvad det var for nogle tilbud, der var, og det har jeg så efterfølgende fundet ud af. Derfor står jeg stadig væk ved mit tilbud, for jeg synes rent faktisk, at de opfylder det, som jeg har udtalt mig om i citatet. Så der er de uddannelser og de eksempler, jeg har givet senere.

Så til fru Anne-Marie Meldgaard: Jamen det er jo stadig væk kommunerne, der kan gå ind og vurdere. Det er jo stadig væk kommunerne, som har mulighed for enten at holde daghøjskolerne åbne eller lukkede. Det er jo ikke noget, jeg skal tage stilling til som sådan. Det er stadig væk op til kommunerne at finde ud, hvad de har tænkt sig at tiltag med hensyn til daghøjskolerne.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

Jeg vil da gerne takke fru Louise Frevert for svaret og kan så konstatere, at den første udmelding, fru Louise Frevert kom med, at der er ingen, der vil lukke nogen daghøjskoler, ikke står ved magt, men at det er overladt fuldstændig til kommunerne, om de vil lukke daghøjskolerne. Det er da en klar melding, og jeg synes, det er dejligt, vi sådan kan få det korrigeret her fra tælerstolen.

Så vil jeg godt spørge i en helt anden boldgade: Fru Louise Frevert stod lige her og roste hele ånden og det historiske i folkehøjskolerne. Jeg skal så spørge fru Louise Frevert, om ikke også historien om sammenhængen mellem folkehøjskolerne og daghøjskolerne gør indtryk på fru Louise Frevert, når man nu går ind her og vil skære drastisk i daghøjskoleforløbet.

Hvis man kan sin historie, så ved man godt, hvorfor daghøjskolebegrebet opstod. Det var jo netop, fordi der var en stor gruppe mennesker, som ikke havde mulighed for at kunne komme hjemmefra i en lang periode og komme på folkehøjskole, men skulle have et tilbud om daghøjskole. Gør det ikke indtryk på fru Louise Frevert?

Kl. 11.50

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KRF):

Det, der lige fik mig herop, var netop faglige kompetencer kontra de menneskelige kompetencer. Jeg ved ikke, om jeg helt forstår, hvad det er, fru Louise Frevert mener. Skal det forstås således, at Dansk Folkeparti mener, at man kan tilægge sig faglige kompetencer, ligegyldigt hvordan de menneskelige kompetencer er? Er der ikke en sammenhæng i en læringsproces mellem de menneskelige kompetencer og det at få nogle faglige kompetencer? Tingene er vel ikke så adskilt, at de menneskelige kompetencer er ligegyldige.

Ja, jeg tror egentlig bare, jeg vil stoppe her.

Nej, der var en ting til, der også undrede mig i ordførertalen. Jeg har nok misforstået det. Det kan jeg så få bekræftet her.

Mener fru Louise Frevert, at daghøjskoler er et sted, hvor man bare går hen for at få tiden til at gå? Det var sådan et bemærkning, der kom, men det kan være, jeg har misforstået den.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Til fru Anne-Marie Meldgaard: Det er jo altså fortsat under folkeoplysningen, daghøjskolerne kan drive deres virksomhed. Så det er jo stadig væk op til kommunerne, om de vil fortsætte med at gøre det på den ene eller den anden måde. Jeg tror, at vi måske får nogle helt nye tiltag med hensyn til, hvad daghøjskolerne skal til at foretage sig. Men som sagt er det ikke vores anliggende at skulle blande sig i det. Så jeg tror, at det i virkeligheden bliver meget mere spændende, fordi man kommer ud i nærdemokratiet og i

nærområderne og finder ud af, hvad det er for nogle tiltag, man virkelig vil iværksætte.

Til fru Bodil Kornbek: Selvfølgelig er det da nødvendigt med sociale kompetencer, det er det da, men vi lever jo i Danmark, som er et demokratisk land, og hele vores samfundsstruktur er bygget op over demokratiet, så det følger jo ganske automatisk med i den måde, vores pædagogik og vores samfund er skruet sammen på.

Det, jeg taler om, er de faglige kompetencer, som man får i et uddannelsesforløb.

(Kort bemærkning).

Anne-Marie Meldgaard (S):

I Socialdemokratiet er vi også stærkt optaget af, at der er tiltag i nærområderne, og jeg kan kun være enig med fru Louise Frevert i intentionerne her på daghøjskoleområdet.

Men jeg vil godt spørge fru Louise Frevert: Hvor er forskellen på det, kommunerne får lov til efter den nye lov, og så det, man har i dag? Er det ikke sådan i dag, at kommunerne bestemmer grundtilskuddet, og det altså er kommunerne, der afgør, om der i det hele taget skal etableres en daghøjskole? De foretager en vurdering af indholdet, om det er noget, der har med lokalområdet at gøre, om indholdet er noget, der kan føre videre for de mennesker, som skal gå på daghøjskolen. Er det ikke allerede sådan i dag, at det er kommunerne, der styrer daghøjskolen?

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KRF):

Jeg forstår ganske enkelt ikke fru Louise Freverts svar på spørgsmålet om de faglige kompetencer. Uddannelse er tilegnelse af den faglige kompetence, ja, men det er også i samspil med menneskelige kompetencer. De ting kan ikke adskilles.

Hvis ikke man kan overskue sin tilværelse, hvis ikke man kan indgå i et samspil med andre, så er det altså meget svært at få de faglige kompetencer opkvalificeret. Man kan ikke adskille tingene og bare sige: Uddannelse er kun faglighed. Personen, det menneskelige, er også en del af den læringsproces.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det var godt nok den mærkeligste argumentation, jeg nogen sinde har hørt, at de sociale kompetencer ligger i de pædagogiske metoder, fordi vi har et demokratisk samfund. Ja, det er fuldstændig korrekt. Det lyder faktisk som en argu-

mentation for at bibeholde det folkeoplysende element, for at bibeholde daghøjskolerne, for at bibeholde den fri ungdomsuddannelse, for i de ting ligger lige netop, at man lægger vægt på at sammenkæde sociale og faglige kompetencer.

Det er jo netop det, som Dansk Folkeparti nu støtter at regeringspartierne fjerner.

Jeg vil gerne bede fru Louise Frevert om at erkende, at de sociale kompetencer jo er noget, man kan fjerne fra uddannelsessystemet, at det er en pædagogisk metode, som man kan fjerne eller underminere, og at det faktisk er det, man gør, når man slagter daghøjskolerne og den fri ungdomsuddannelse.

Jeg hørte lidt, at det var det, fru Louise Frevert sagde, men det stemmer så overhovedet ikke overens med, at man har tænkt sig at slagte de her ting.

Kl. 11.55

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Til fru Pernille Rosenkrantz-Theil og til fru Bodil Kornbek for ligesom at slå det sammen:

Jeg kan sige meget kort, at hele den almene kompetence, hele den personlige kompetence ligger jo i hele forløbet i folkeskolen. Det er jo faktisk dér, det skal dannes, hvordan vores eksistens fremad i livet vil komme til at forme sig, og vi har en ganske glimrende formning i folkeskolen i den henseende. Så jeg har hermed forklaret, at det er bygget op på et demokratisk grundlag. Jeg synes ikke, at man behøver gå yderligere ind i en diskussion om det.

Til fru Anne-Marie Meldgaard: Staten har jo nu en detaljstyring af daghøjskolerne, og den nuværende lov for daghøjskoler er meget detaljeret. Det er det, vi nu ophæver, sådan at vi lægger det hele ud til kommunerne.

Jeg kan næsten ikke sige tydeligere, hvordan tingene hænger sammen.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg ved ikke rigtig, hvad det er for et samfund, fru Louise Frevert mener, hun taler om, men hvis det var sådan, at folkeskolen faktisk gav de sociale kompetencer og den almindelige, der var nødvendig for, at man kunne begå sig her i livet, så ville der jo ikke være nogen mennesker, der faldt udenfor, så ville der ikke være nogen mennesker, som ikke havde en uddannelse, som ikke fungerede fuldstændig perfekt i det her samfund.

Vi ved, at der er folk, der ikke fungerer fuldstændig perfekt i det her samfund. Vi ved, at der er folk, der har meget store sociale problemer, på trods af at de har gået i den folkeskole, som fru Louise Frevert mener giver det grundlag, der skal til for at have de sociale kompetencer til at begå sig i det her samfund.

Det mener jeg ikke. Jeg mener, at vi lever i et samfund, som skubber folk ud, bl.a. fordi man ikke giver dem sociale kompetencer, og fordi man ikke følger op i et livslangt forløb at give folk de sociale kompetencer.

Men jeg vil da gerne have fru Louise Frevert til at bekræfte fra denne her talerstol, at folkeskolen giver nok sociale kompetencer til, at alle mennesker – med streg under *alle mennesker* – i al fremtid ikke behøver at tilegne sig flere sociale kompetencer for at begå sig i det her samfund.

Så vil jeg i øvrigt gerne have en forklaring på, hvordan man så kan forklare arbejdsløshed.

Formanden:

Nej, det kan vi desværre ikke nå i denne omfang. Og så giver jeg ordet videre til fru Bodil Kornbek.

(Kort bemærkning).

Bodil Kornbek (KRF):

Mener fru Louise Frevert virkelig, at når man nu går ud af folkeskolen, som vel gør et rigtig stort stykke arbejde omkring sociale kompetencer, de menneskelige kompetencer, så behøver vi vist ikke at koncentrere os mere om det, for så er det kun de faglige kompetencer, vi fremover i resten af vores liv skal koncentrere os om? Jeg synes, at virkeligheden viser noget helt andet, så det synspunkt undrer mig.

Så vil jeg gerne spørge, om det er korrekt, at der ikke bliver oprettet flere daghøjskoler, medmindre kommunerne bevilger grundtilskud?

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Det er jo en ret interessant diskussion, hvordan man bliver skubbet ud.

Jeg vil da gerne bekræfte heroppefra, at hvis alle var lige, hvad vi jo ikke er, så tror jeg rent faktisk, at med hele folkeskoleforløbet i den demokratiske ånd, den er struktureret i, og med dens pædagogik så ville alle være i stand til at kunne klare sig, men vi er forskellige, vi er meget forskellige, og vi kommer også fra forskellige miljøer. Men som helhed ja.

I den gruppe, som fru Pernille Rosenkrantz-Theil taler om, er mange af dem marginaliserede unge, og dem er der nogle af, og det er også den lille svage restgruppe – jeg hader det ord restgruppe – vi taler om her, som jeg udmærket er bevidst om, og det har jeg fremhævet adskillige gange fra denne her talerstol. Jeg har også opridset de tilbud, som jeg mener er helt relevante for denne lille gruppe at kunne gå ind i, så de får deres faglige kompetence.

Når man er ude og skal have et arbejde, eller man er under uddannelse i vores almindelige uddannelser, har man jo ikke et fag, der hedder personlig kompetence.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Udgangspunktet for denne her diskussion var, at fru Louise Frevert sagde, at man får tilpas mange sociale kompetencer i folkeskolen til, at det ikke er nødvendigt, at samfundet bruger tid på det senere hen.

Kl. 12.00

Det hænger jo så ikke sammen med det, vi lige hørte fra talerstolen, hvor der bliver sagt, at hvis alle var lige, ville folkeskolen være nok, men at det er vi ikke. Altså en erkendelse af, at nogle har færre sociale kompetencer end andre.

Det vil sige, at hvis vi skal konkludere på den sidste bid, som fru Louise Frevert siger heroppefra – det kan være, at det første var en fortalelse – vil fru Louise Frevert ikke være med til at gå ind og give den hjælp fra samfundets side, der skal til, for at de folk, som har færre sociale kompetencer, kan komme i gang med et uddannelsesforløb. Det mener fru Louise Frevert ikke at samfundet skal bruge krudt på.

Jeg synes, det er meget, meget flot, at Dansk Folkeparti mange gange står som fortæller for dem, der bliver skubbet udenfor, og samtidig i den her situation erkender, at alle ikke er lige, at alle ikke har samme kompetencer, og i øvrigt er fløjtende ligeglade.

(Kort bemærkning).

Louise Frevert (DF):

Det er jo en fuldstændig fordrejning af, hvad jeg lige har stået og sagt. Det er jo fuldstændig at tviste tingene rundt 180 grader. Det er det rene vås, for jeg har jo lige præcis påpeget, hvor man kan sætte ind. Vi lukker jo ikke det hele, festen er jo ikke slut.

Der er stadig væk mulighed for, at de unge, som er marginaliserede, eller som vi kan kalde

svage, har uddannelses tilbud. Og dér vil de også gennem et uddannelses tilbud automatisk have fået de sociale kompetencer, som de ikke på nuværende tidspunkt har, når de går ud af et system. Vi taler om en gruppe, som skal hjælpes, og det kan den også blive.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 12.02

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptages

Helle Sjelle (KF):

Inden for det uddannelsespolitiske område vil de forskellige politiske partier naturligvis ønske at give prioritet til forskellige uddannelsesformer eller forskellige faglige områder alt efter deres politiske overbevisning.

Derfor er det heller ikke overraskende, at der stilles spørgsmål til den nye regerings uddannelsespolitik. Og har man viljen til at sætte en kritisk dagsorden, kan man selvfølgelig altid finde noget at sætte en finger på. Det rokker nu ikke ved min tro på, at den borgerlige regerings politik er godt nyt for uddannelsesområdet.

Men allerførst vil jeg gerne understrege, at man næppe kan beskyldte Det Konservative Folkeparti for en tilbageholdende indstilling til uddannelsen af det enkelte menneske. Vi er fuldstændig enige i synspunktet om, at det veluddannede menneske er vort samfunds vigtigste råstof. Og der er næppe heller nogen, som med troværdighed i behold kan beskyldte os for ikke at give uddannelsespolitikken høj prioritet.

For os er en høj kvalitet i uddannelsessystemet afgørende. Derfor vil vi naturligvis også hele tiden holde et meget vågent øje med kvaliteten i det danske uddannelsessystem, og for at sikre, at den er i orden, tager vi f.eks. allerede nu fat på at se på f.eks. fagligheden i folkeskolen.

Børn har kun én eneste chance for at få en god start på deres uddannelsesforløb, og derfor mener vi, at det er af allerhøjeste nødvendighed, at vi sørger for en folkeskole, der er så god som overhovedet muligt. Derfor er vi også meget

glade for, at der i 100-dages-programmet for regeringen står indskrevet, at der skal indledes forhandlinger om en forbedring af kvaliteten i folkeskolen, og at de faglige krav skal styrkes inden for grundlæggende fag såsom dansk, matematik, historie og fremmedsprog, bl.a. gennem udarbejdelsen af mere bindende læseplaner. Det er vi meget glade for.

Men vi vil gerne videre endnu. Der skal være plads til alle elever i vores uddannelsessystem, stærke og svage. Der skal være mulighed for differentieret undervisning målrettet mod den enkelte elevs behov. Vi vil kæmpe med næb og kløer for, at uddannelsessystemet er i tiptop stand og kan møde de udfordringer, som naturligt stilles i et samfund, som bliver mere og mere videnskapsfokuseret.

Hvad angår uddannelses tilbuddene til unge og voksne fra uddannelsesuvante miljøer, er der også med finanslovsforslaget for 2002 gode muligheder. Der er således forskellige muligheder inden for eud'en, edu'en, social- og sundhedsuddannelserne, erhvervsuddannelserne, daghøjskolerne, produktionsskolerne for blot at nævne et par eksempler.

Med hensyn til videre- og efteruddannelse af voksne er vi også trygge. Vi tror stadig på, at der vil være god mulighed for at efter- og videreuddanne sig, selv om der sker en ændring af AUF-loven. Samfundsudviklingen går i dag så hurtigt, at der stilles krav om forandringsparathed og tilegnelse af ny viden og nye kompetencer. Derfor er det vigtigt, at der er gode efter- og videreuddannelsesmuligheder.

Jeg skal dog ikke lægge skjul på, at i Det Konservative Folkeparti er vi af den overbevisning, at den primære indsats for tilegnelse af grundlæggende viden er af altafgørende værdi. Jeg vil nærmest sige: Livsnødvendige kundskaber skal være den indsats, som gøres på det allertidligste uddannelsesstrin, altså navnlig i den danske folkeskole, som atter skal fokusere på at være blandt verdens bedste.

Hvis vi kan sikre, at den faglige kvalitet er i top i folkeskolen, så langt de fleste afgangselever derigennem bliver parate til at møde samfundets udfordringer, ja, så kan vi forhåbentlig løse en del problemer og bl.a. reducere begrebet uddannelsesuvant ganske betragteligt.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg forsøgte at få svar fra Venstres ordfører på nogle spørgsmål om den nuværende regerings

politik, og jeg vil gerne spørge De Konservative om, hvorfor De Konservative bakker op om et forslag med den argumentation, at man ønsker, der skal være plads til alle i uddannelsessystemet, uden at sikre, at der er mulighed for de unge for at tage en uddannelse i den periode, der går frem til, at man har fået skabt den fleksibilitet, man ønsker, hvor man på den måde i den nuværende situation tager nogle unge mennesker som gidsler i hele denne her proces.

Nu ved jeg ikke, om den konservative ordfører er enig med Venstres ordfører – det vil jeg gerne høre en kommentar til – da der blev snakket om, at en af visionerne for uddannelsessystemet er, at det skal have relevans. Jeg prøver sådan at pirke lidt til, hvad det her med relevans betyder, for relevans betyder for mig eksempelvis, at hvis man skal på musikkonservatoriet, er det mere relevant at gå 2 år på den fri ungdomsuddannelse, hvor man kan blande en specialisering af musik med noget almindelig. Det er mere relevant end eksempelvis at tage en 3-årig gymnasieuddannelse. Det vil jeg gerne bede den konservative ordfører komme med nogle kommentarer til.

Kl. 13.05

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Jeg vil gerne starte med at rose den konservative ordfører for, synes jeg, på fin vis i drøftelserne om de massive nedskæringer, som finder sted på uddannelsesområdet, at prøve at forholde sig selvkritisk til den regering, som den konservative ordførers parti jo er medlem af, og også undervejs give bidrag til det, bl.a. i et citat, jeg har fra Fagbladet, som er Specialarbejderforbundets blad, hvor fru Helle Sjelle er citeret for at sige:

»Jeg vil gerne se på, om der kan foretages ændringer på området, men vi vil ikke være med til at slagte daghøjskolerne.«

Det er vi jo utrolig glade for også er den konservative ordførers holdning.

Jeg vil gerne spørge fru Helle Sjelle: Hvad er det så, der er opnået, siden fru Helle Sjelle sagde det her til Fagbladet? Er det, at der er kommet en garanti for, at daghøjskolerne ikke lukker, for sådan som modellen er bygget op, har fru Helle Sjelle og vi andre jo ikke nogen som helst sikkerhed for, at man ikke drejer nøglen om ude på daghøjskolerne, for nu vil vi få en kommunalisering af hele området?

Hvad er det, der får fru Helle Sjelle til i dag at kunne stemme for det lovforslag, som i sin tid

førte fru Helle Sjelle frem til at sige, at man ikke vil være med til at slagte daghøjskolerne?

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Da fru Gitte Lillelund Bech fuldstændig afstod fra at svare på mine spørgsmål om Venstres vision for folkeoplysningen, må fru Helle Sjelle prøve.

Jeg må sige, at der er sket utrolig meget med Det Konservative Folkeparti, siden der var en konservativ finansminister, der hed Palle Simonsen. Han skabte sammen med en radikal socialminister og en radikal kulturminister et kæmpestort succesrigt projekt for sent udviklede unges uddannelsesmuligheder.

Aftenskolerne er en meget væsentlig del af den type arbejde. Derfor spørger jeg nu Det Konservative Folkepartis ordfører: Hvad er Det Konservative Folkepartis vision for folkeoplysning, aftenundervisningen? Hvorfor skal der skæres så brutalt?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil godt spørge den konservative ordfører, om Det Konservative Folkeparti har nogen som helst form for målsætning om, hvor mange unge der skal have en ungdomsuddannelse. Hvor mange unge synes man det ville være optimalt at få ind i en ungdomsuddannelse, både ud fra at den tidligere regering havde en målsætning om 95 pct., og ud fra at man godt kunne have en målsætning, der sagde, at princippet sådan set er, at alle burde have en ungdomsuddannelse?

Det, jeg godt vil spørge om, er: Hvordan er De Konservatives målsætning i forhold til, at alle skal have en ungdomsuddannelse?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jeg vil gerne sige til fru Pernille Rosenkrantz-Theil, at hun må meget undskylde, men jeg har ikke tænkt mig at besvare de spørgsmål, som Venstres ordfører ikke har svaret på.

Så jeg vil gå videre til hr. Frank Jensen, som bl.a. omtaler Fagbladet og en udtalelse, jeg er kommet med, om, at man ikke skal slagte daghøjskoler. Jeg tror, at kommunerne godt kan indse, at der er en relevans i at have en daghøjskole, og at folk opnår nogle gode kompetencer ved at gå på en daghøjskole, og at det også kan være med til at gøre, at folk kommer ud i et arbejdsforløb bagefter.

Men jeg er meget tryk ved, at det er den enkelte kommune, der selv vælger, hvordan de vil indrette de her ting. Der vil være behov for det nogle steder, men der vil også være andre steder, hvor der vil være et mindre behov for det. Det synes jeg at kommunerne må tage hånd om, og jeg er også sikker på, at det er en opgave, som de godt kan klare.

Kl. 13.10

Fru Marianne Jelved spørger til visionen for aften- og voksenuddannelsen. Der vil jeg sige, at vi gerne vil have, at der er folkeoplysning, men man må også sige, at i forbindelse med, at vi har skullet spare nogle penge i regeringen, har det også været nødvendigt at gå ind og se på nogle områder, bl.a. folkeoplysningen, og derfor bærer de også en del af de her omkostninger.

Jeg vil også gerne sige, at vi fokuserer mere på de kompetencegivende uddannelser, og det her er så et af stederne, der har måttet holde for, men vi håber stadig væk, vi har fået skruet lovforslaget således sammen, at der vil eksistere folkeoplysningsforbund rundt omkring i landet. Det er ikke målet, at vi skal have nedlagt folkeoplysningen i Danmark – tværtimod. Jeg tror, at der også fremover er et stort behov for, at folk har mulighed for at gå på et folkeoplysningskursus.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Først vil jeg gerne takke for, at vi langt om længe får noget klar tale heroppefra: Det er vigtigere for regeringen at spare penge, end det er at sikre folkeoplysning og almen dannelse i Danmark.

Derefter vil jeg da gerne stille spørgsmålene én gang til, for det er jo ikke sådan, at spørgsmålene, bare fordi jeg har stillet dem til Venstre, ikke også kan stilles til De Konservative.

Jeg vil gerne spørge fru Helle Sjelle: Hvad er mest relevant, hvis man vil ind på et musikkonservatorium i Danmark: At tage to års musikuddannelse via den fri ungdomsuddannelse kombineret med andre elementer af almen dannelse eller at tage en gymnasial uddannelse? Det var punkt et.

Punkt to: Når fru Helle Sjelle taler om, at der skal være plads til alle i uddannelsessystemet, vil jeg gerne spørge fru Helle Sjelle, hvad man har tænkt sig at stille op med de unge mennesker, indtil man har fået skabt den fleksibilitet, som man ikke burde sørge for, at de unge kunne fortsætte i deres uddannelsesforløb, indtil De

Konservative og Venstre har fået skabt det her fantastiske uddannelsessystem, de gerne vil.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg vil selvfølgelig også gerne kvittere for nogle af de ting, som fru Helle Sjelle sagde, men jeg vil også høre, om det ikke bekymrer Det Konservative Folkeparti, at også Det Konservative Folkepartis eget oplysningsforbund er meget bekymret for udviklingen for folkeoplysningen i land-distrikterne og i de små byer.

Jeg vil også spørge fru Helle Sjelle: Hvorfor sagde man ikke under behandlingen af den gamle folkeoplysningslov, at man ville skære halvdelen væk, at man ville forøge brugerbetalingen, og at man ville gøre det så meget mere vanskeligt for de folkelige oplysningsforbund at agere? Hvorfor sagde man ikke det, da vi forrige år vedtog en helt ny folkeoplysningslov efter 3 års forarbejde? Det er da underligt.

Så skal jeg spørge fru Helle Sjelle vedrørende den overgangsordning, der er aftalt for 2003: Finder Det Konservative Folkeparti det ikke bekymrende, at en årselev i Skagen får et tilskud på 1 mio. kr., men i København kun på 19.000-20.000 kr.? Medvirker det ikke til fuldstændigt kaos på området, selv efter den overgangsordning, der er aftalt mellem regeringspartierne og Dansk Folkeparti?

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Jeg vil gerne takke for det svar, jeg fik fra den konservative ordfører, men det giver jo alligevel ikke rigtig noget svar på, hvad det er, der har forandret sig, siden fru Helle Sjelle sagde til Fagbladet, at Det Konservative Folkeparti ikke ville bidrage til at slagte daghøjskolerne. Hvad er det, der er sket i regeringens politik, som gør, at man i dag vil kunne stemme for det lovforslag, der nu ligger om daghøjskolerne?

Er realiteten ikke, når vi går ind til benet og nu skal have lidt ærlighed i sagen her, lige kort tid inden lovforslaget kommer til tredje behandling, hvor regeringen jo har sit flertal med Dansk Folkeparti, at det ikke bliver regeringen, der kommer til at slagte daghøjskolerne, men at det bliver kommunerne? Det bliver kommunalpolitikere, der må tage ansvaret derude.

Hr. Carsten Hansen har jo nu dokumenteret, at den ulige fordeling af det bloktilskud, der nu kommer ud, gør, at de kommuner, der i dag har daghøjskoledrift, jo slet ikke får den forholds-

mæssige del af pengene, som fordeles bredt over bloktilskuddet, der gør, at de kan gå ind og sikre, at der vil være daghøjskoledrift.

Man har nu overladt det til de 175 primærkommuner at stå for daghøjskoledriften frem for at se daghøjskoler som det uddannelsesmæssige tilbud til kortuddannede voksne, der har brug for et ekstra skub for at komme i gang med noget kompetencegivende.

Kl. 13.15

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Aage Frandsen, som jeg ikke svarede før, at vores målsætning naturligvis må være, at så mange som overhovedet muligt kommer i gang med en uddannelse, og målet må jo være – synes jeg i hvert fald – 100 pct. Det må være det, vi stiler efter. Vi må så indimellem erkende, at der kan være nogle problemer med at leve op til de 100 pct., men det må da være det, vi i dagens Danmark arbejder for.

Jeg håber stadig væk, at der med de her besparelser er plads til, at man også har mulighed for at komme på musikkonservatorium; det må jeg ærligt tilstå. Jeg vil ikke gå ned i de nærmere detaljer om de ting; det har jeg ikke den fornødne viden til med hensyn til musikverdenen.

Hvad angår udviklingen af landdistrikterne, håber vi da ikke, at der opstår en situation, hvor der vil være nogle steder, hvor der f.eks. ikke er daghøjskoler eller folkeoplysning, hvor der er et behov for det. Men vi kan da ikke udelukke, at der er nogle steder rundt omkring i landet, hvor der ikke er et behov for det, og så vil det jo være kunstigt at opretholde enten folkeoplysning eller daghøjskoler i netop de områder.

Til hr. Frank Jensen vil jeg sige, at jeg ikke opfatter det her som en slagtning. Vi har ikke nedlagt daghøjskolerne og sagt, at vi ikke vil have, der er noget, der hedder daghøjskoler, at de ikke skal eksistere. Vi har sagt, at det er kommunerne, der får ansvaret for daghøjskolerne; det er det, vi har sagt. Jeg har selv bl.a. været ude at besøge flere daghøjskoler, og jeg kan godt se, at der bliver ydet et godt stykke arbejde, det vil jeg gerne sige.

Jeg anerkender også, at der er forskel, men det er der jo også på andre områder i Danmark og i uddannelsessektoren, men jeg har da en tro på, at der er mange steder, hvor daghøjskolerne kan være en god støtte i den lokale kommune.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg vil gerne kvittere for fru Helle Sjelles meget klare svar. Det Konservative Folkepartis ordfører bekræfter, at det, der sker på bl.a. folkeoplysningsområdet, bundet i et krav om besparelser. Og så må jeg jo sige, at det sker på grund af Venstres valgløfte om et skattestop. Så fordobles brugerbetalingen, hvilket vender den tunge nedad.

Hvor er regeringens sociale profil henne? Den har vi hørt skulle være hos Det Konservative Folkeparti. Den er meget vanskelig at få øje på.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg vil godt spørge den konservative ordfører: Hvad vil De Konservative gøre, hvis det viser sig, at antallet af unge, der får en ungdomsuddannelse, er faldende i de kommende år? Hvad vil man gøre? Vil man så ændre noget i den politik, man nu er i gang med at gennemføre? Det er det ene.

Det andet er: Det er selvfølgelig korrekt, at man ikke nedlægger begrebet daghøjskoler, men man putter det jo ind i folkeoplysningsloven, og det bliver bare en lille del i den forbindelse. Man fjerner også målsætningen omkring det, hvor det altid har været sådan, at daghøjskolerne havde et dobbeltformål, nemlig at de var arbejdsmarkedsrelaterede, og at de havde en almindelig funktion. Der står ikke, at de skal være begge dele, men der står, at de kan være det ene eller det andet.

Derfor er det en helt anden daghøjskole, vi kommer til at se i fremtiden. Det kan godt være, de hedder daghøjskoler, det kan også være, vi har nogle daghøjskoler i fremtiden, men er De Konservative ikke bange for – på samme måde som oplysningsforbundet FOF er bange for det – at man i fremtiden vil se, at daghøjskolerne forsvinder som det, vi har kendt: en højskole, man går på om dagen?

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Man kan selvfølgelig ikke kræve, at den konservative ordfører skal være inde i musikkonservatorierne og musikverdenen som sådan, men hvis jeg så nævner musikkonservatorierne, Designskolen, Kunstakademiet, animationsskolerne, diverse it-uddannelser, pædagogseminarierne og andre uddannelser, hvor en studentereksamen ikke er påkrævet, vil jeg gerne spørge den

konservative ordfører: Hvad er mest relevant: en fri ungdomsuddannelse med fag, som retter sig mod de her videregående uddannelser, eller en bred studentereksamen? Hvad er mest relevant, og hvorfor skal den unge ikke have mulighed for at vælge en ungdomsuddannelse, der retter sig frem mod det, den unge ønsker at lave i fremtiden?

Kl. 13.20

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Til fru Marianne Jelved vil jeg gerne sige, at i forhold til det lovforslag, der var fremsat til første behandling, bliver der stillet et ændringsforslag, så der kommer en mindre besparelse for de handicappede på folkeoplysningsområdet. Det er bl.a. noget, som vi har påpeget. Men det er klart, at de handicappede også kommer til at bære en del af besparelsen; vi kommer alle sammen til at bære noget i denne her omgang i forbindelse med finansloven.

Et andet område har været pensionisterne, hvor der jo også bliver mulighed for stadig væk at give nogle tilskud, og det er også en af de ting, som vi i hvert fald har syntes var en rigtig, rigtig god idé.

Til hr. Aage Frandsen vil jeg sige: Hvis antallet af unge, der tager en ungdomsuddannelse, nu falder, så må vi tage en diskussion om det, når vi ser de tal. Lige nu er det for mig et hypotetisk spørgsmål, men vi må selvfølgelig tage en åben diskussion om, hvordan vi så klarer de ting og den situation.

Så vil jeg lige gøre en bemærkning om, at der jo ikke er noget, der forbyder den enkelte daghøjskole både at være rettet mod arbejdsmarkedet og være almindennende på samme tid. Fordi der står »eller« i lovforslaget, betyder det jo ikke, at man ikke må begge dele. Det ville være rart, hvis man ville tage begge dele ind; men man må jo se på i den enkelte kommune, hvad behovet er der.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):
Fru Marianne Jelved for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Vi har haft mange deputationer i Uddannelsesudvalget. En af dem fortalte, at et hold med sent udviklede unge, der faktisk ikke havde andre muligheder, fik det, vi vil kalde uddannelse. De betalte hver især 14.000 kr. for et år; nu skal de

betale i hvert fald 28.000 kr. Det er en meget, meget høj pris.

Og så står der i det ændringsforslag, som fru Helle Sjelle henviser til: »Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ydes supplerende tilskud« osv. Det er ikke et »skal«, men et »kan«. Er det virkelig tilfredsstillende?

(Kort bemærkning).

Frank Jensen (S):

Vi er da utrolig taknemlige for den indrømmelse, det er lykkedes at få i form af et ændringsforslag fra undervisningsministeren til folkeoplysningsloven, sådan at de handicappede ikke kommer til at betale det seksdobbelte i forhold til, hvad de betaler i dag. Det var jo det, der ville blive resultatet, hvis der ikke var kommet et ændringsforslag.

Men jeg synes, at fru Helle Sjelle bør sige her fra Folketingets talerstol – for der var lidt uklarhed, da vi drøftede det med Dansk Folkepartis ordfører – at realiteten i det her er, at de handicappede kommer til at betale en fordobling, altså 100 pct. ekstra i forhold til, hvad de betaler i dag, for at gå på et aftenskolekursus. Jeg tror, det er vigtigt, at vi får det sagt her fra Folketingets talerstol.

Vi har altså fået bilag i Folketingets Uddannelsesudvalg, hvor man kun kan læse det sådan, at det fører til en fordobling af deltagerbetalingen for aftenskolekurser. Det er det resultat, der er kommet ud af de anstrengelser, som både offentligheden og mange handicaporganisationer har bidraget til i form af foretræde for og bidrag til Folketingets Uddannelsesudvalg.

Jeg synes, fru Helle Sjelle skal sige det fra Folketingets talerstol: Hvad er så det endelige resultat blevet for de store handicapgrupper, der går på aftenskole?

(Kort bemærkning).

Helle Sjelle (KF):

Jeg vil gerne sige, at vi har prøvet at gøre det, der var muligt i den situation, som vi stod i. Der skal man prioritere nogle ting, og der har vi altså prioriteret, at bl.a. vores sundhedssektor skulle have et løft.

Kl. 13.25

For at gå ind i den konkrete sag: Vi synes, det er vigtigt, at der er en mulighed for, at de handicappede kan undgå at blive så hårdt ramt af besparelser, som man gør på resten af folkeoplysningsområdet.

Vi har gjort, hvad vi kunne, og man må så sige, at det er dertil, vi er nået. Der er jo ikke noget, som forbyder den enkelte kommune at gå ind og f.eks. give ekstra støtte til mindre hold, har jeg forstået, og det kan jo også være noget, som kommer handicappede til gode. Det har jeg i hvert fald fået oplyst.

Hvad angår det med, at kommunerne *kan* yde op til en vis del, er det det samme, som der står i loven på nuværende tidspunkt, og jeg har da en forhåbning om, at kommunerne selvfølgelig vil tage det her alvorligt og sørge for, at vores lidt svagere medborgere også får et fornuftigt tilbud om folkeoplysning.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Hr. Aage Frandsen for en kort bemærkning – og en sidste.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Jeg tror da gerne, at Det Konservative Folkeparti har gjort, hvad der kunne gøres, men det ændrer altså ikke ved, at prisen for handicappedes deltagelse i aftenskolekurser er fordoblet. Er det ikke korrekt? Og er det ikke sådan, at kommunerne, som nu har *muligheden*, som den konservative ordfører siger, i forbindelse med de kommende kommuneforhandlinger vil stå over for at få at vide: Hvis I vil have penge til forskellige ting, som regeringen prioriterer, må I sørge for at holde skatten i ro?

Det, alle har måttet betale i form af besparelser, hænger sammen med, at Venstre har dikteret et skattestop, og det må vi alle sammen lide under. Nogle af os lider knap så meget, fordi vi er frit stillede, mens der desværre er andre, der må lide under det, og derfor kan man ikke få gennemført sine ting. Vi synes indimellem, at det er synd for Det Konservative Folkeparti, at de er kommet i den situation, men det er Det Konservative Folkepartis problem.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Så går vi videre i ordførrækken.

Marianne Jelved (RV):

I går sidst på dagen og først på aftenen deltog jeg i en høring på Nationalmuseet, som folkeoplysningsforbundene havde arrangeret. Der var en deltager dér, der gav udtryk for den opfattelse, at Venstre og De Konservative havde den mere eller mindre skjulte dagsorden, at det

handlede om at nedlægge folkeoplysningen, fordi regeringen ikke ønskede folkeoplysningen.

Der kom jeg i den højst besynderlige situation, at jeg følte mig foranlediget til at forsvare Venstre og De Konservative – trods alt var der dog i slutningen af 1800-tallet fælles rødder mellem Venstre og Det Radikale Venstre; det er godt nok længe siden – så jeg afviste den formodning fra deltageren.

Derfor spurgte jeg for en sikkerheds skyld i dag Venstres ordfører, om Venstre havde en vision for folkeoplysningen, og i givet fald hvilken. Men jeg fik ikke noget svar. Og måske er det sådan, at vi ikke engang i Det Radikale Venstre, der vedkender sig sine meget, meget gamle rødder sammen med Venstre, overhovedet aner, hvor Venstre er henne i dagens Danmark.

Folkeoplysning – ordet siger jo sig selv – er oplysning til folket ved folket, og nu bliver det i bedste fald oplysning til den del af folket, der har råd. Det er virkelig en asocial profil, regeringen har skabt sig selv.

Jeg bedyrede på den pågældende høring, at det, vi arbejder med nu, er konsekvenserne af et kynisk skattestop, fordi et skattestop er et målbart valgløfte fra Venstre. Skattestoppet kræver også et udgiftsstop, og det kræver endnu mere, hvis man også vil lave omprioriteringer. Og det er nogle kæmpebesparelser, vi nu ser gennemført, bl.a. på et meget sårbart område, nemlig uddannelsesområdet.

Kl. 13.30

Jeg ved ikke, om der ligger en konsekvent strategi underneveden fra statsministeren, som vi endnu ikke har fået bekræftet, men man kan have en mistanke om det. Kombinationen af udgiftsstop og »pengene følger« gennemfører konsekvent en markedsgørelse af velfærdssamfundet, nu også på uddannelsesområdet.

Filosofien må være, når man afskaffer den fri ungdomsuddannelse, og når man afskaffer uddannelsesprofilen og forpligtelsen for daghøjskolerne – for det er jo det, man gør – at man så mener, at markedskræfterne kan reagere ved, at er det tilstrækkeligt hårdt for dem, der har mest brug for det, så tager de sig nok sammen.

Det er i hvert fald ikke den måde, Det Radikale Venstre vil tage vare på den opgave, som Folkeetinget har med at skabe de bedste muligheder for uddannelse til alle.

Vi står over for vidensamfundsudvikling, hvor det er helt afgørende, at vi har uddannelse til alle, at vi har livslang uddannelse, at alle grupper, alle mennesker – uanset deres forud-

sætninger – får mulighed for livet igennem at forøge deres kompetencer. Ny teknologi vil uafbrudt stille os over for en lang række vanskelige valg, der kræver viden, indsigt og samtale/dialog, for at vi som borgere kan tage stilling.

Vi har et samfund, der bliver mere og mere individualiseret, og som gør, at det kræver større og bedre og i virkeligheden en revitalisering af de demokratiske institutioner, hvor vi mødes på tværs af de fora, vi plejer at gå rundt i hver for sig. Det slås der virkelig hul på med den politik, regeringen lægger på uddannelsesområdet indtil videre.

Jeg har noteret mig af de svar, vi i Uddannelsesudvalget har fået fra Undervisningsministeriet i forbindelse med L 79, at Venstre og De Konservative, altså regeringen, skelner – ofte er svarene præget af det – mellem den fritidsorienterede del af uddannelsessektoren og den kompetencegivende del af uddannelsessektoren. Jeg noterer mig også, at besparelserne meget brutalt rammer der, hvor hovedvægten kunne opfattes som en del af den fritidsorienterede del af uddannelsessektoren.

Der mener jeg, at regeringen ser bort fra noget, der er meget, meget centralt: at den reelle kompetence, som kommer ved det utraditionelle, det uautoriserede, og som meget ofte ligger uden for systemerne i uddannelsessektoren, og som sker gennem personlig udvikling og dygtiggørelse, er baggrunden for den formelle kompetence.

Der var engang en konge i Danmark, som sagde noget klogt. Han sagde: »Godt nok er vi blevet fattige, men vi behøver jo ikke at blive dummere.«

Danmark er ikke i en økonomisk krisesituation. Vi er ikke i en situation, der berettiger det kraftige hug, der sker for de uddannelsesmæssigt dårligst udrustede og på den folkelige oplysnings grund. Det er simpelt hen brutalt.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg vil gerne indlede med at sige, at jeg næsten har lyst til at stille mig herop og lade være med at sige noget i 5 minutter.

Seks gange har jeg stillet de samme spørgsmål, og seks gange har jeg ikke fået noget svar, og så er der nogle, der stadig undrer sig over, at jeg udtaler min hån over for det her sted. Jamen det kan der da ikke være noget mærkeligt i med den behandling, den nuværende regering giver oppositionen.

Her er ikke nogen debat, her er ikke nogen reelle svar, herfra starter ingen folkelig debat i forhold til resten af befolkningen, det er løgne, det er manipulation, og det er fortællelser. Det har ingenting med demokrati at gøre. Det er elitært, og det er centralistisk, og det er fløjtende arrogant.

Min skepsis over for det her system bliver større og større for hver evig eneste gang, jeg sætter mine ben på Christiansborg. Jeg havde ærlig talt håbet, at det ville forholde sig omvendt.

Jeg vil så også gerne sige lidt om den her debat i dag, for den handler jo lidt om det samme, nemlig demokratiet i vores samfund: om folkeoplysning, om almen dannelse, om folks mulighed for at deltage i en debat, og det ønsker denne her regering tydeligvis ikke. De, der er dårligst uddannede og har sværest ved at deltage i den folkelige debat, skal have endnu dårligere mulighed for at få uddannelse, end de har i dag.

Der må man rose den tidligere regering. Uanset at jeg ikke altid har været så glad for den tidligere regering, så havde de i det mindste en ambition om, at 95 pct. af en ungdomsårgang skulle have en uddannelse, og det er sådan set fornuftigt. Man kan så sige, at det var ærgerligt med den tidligere regering, at den var lidt ligeglad med, hvordan det skete, bare det skete.

Det største problem, der er med de danske uddannelser i dag, er den markedsgørelse af uddannelserne, der sker, en markedsgørelse, som blev indledt af tidligere undervisningsminister Bertel Haarder, fortsat af SR og nu igen videreført af den nye VK-regering.

Kl. 13.35

Uddannelse bliver betragtet som en vare, der skal leveres af en virksomhed. Og de grundlæggende elementer i markedsgørelsen er taxametersystemet, hvor man giver penge pr. fuldført elev. Det sikrer, at et politisk flertal kan styre uddannelserne den vej, de vil, altså igen en magtcentralisering, et elitært tiltag og fuldstændig mangel på frit valg for de enkelte og frit valg for de enkelte institutioner.

De her taxametersystemer skal sikre, at uddannelsen fokuserer på produkter frem for kvalitet og på, at der inden for systemet kan laves nedskæringer, der gennemføres forholdsvis skjult – det sker igen ved finansloven i år – og når jeg siger forholdsvis skjult, er det, fordi det er åbent for alle, hvor mange procent der bliver skåret med. Hvis ellers finansministeren gider fremlægge de reelle tal, ligger det forholdsvis

klart, men der bliver ikke foretaget en politisk prioritering. Man går ikke ind fra politisk hold og siger: Vi ønsker at skære i bogkvaliteten i skolerne, eller: Vi ønsker at skære i lærertimerne, nej, man lægger det ud til den enkelte skole at stå for nedskæringerne. Herindefra planlægger man så uddannelserne og de store visioner osv. osv., og så lægger man alt det sure arbejde ud på skolerne. Det er det, der forstås ved decentralisering herindefra. Det er den måde, man ønsker at skrue et uddannelsessystem sammen på. I Enhedslisten mener vi, at det er fuldstændig mangel på forståelse for, hvordan man får kvalitet ind i uddannelserne.

Man – de borgerlige og Socialdemokratiet – har allerede nu gjort en række uddannelsesinstitutioner selvejende. Man har gjort dem til virksomheder, der skal fungere som virksomheder med virksomhedsopbygning og virksomhedsledelse. Det seneste skud på stammen er planerne om at afskaffe universitetsdemokratiet og gøre universiteterne selvejende. Det står i regeringsgrundlaget, men det blev lanceret af Socialdemokratiet sidste sommer.

Er det visioner for uddannelsessystemet – undskyld mig! – at erhvervslivet skal ind og sidde og diktere, hvordan uddannelserne skal være, og at man fuldstændig kører de studerende og underviserne ud på et sidespor? For mig at se er demokrati vejen frem. Det er den måde, vi finder de bedste løsninger på, som er gode løsninger for alle, både erhvervslivet, de studerende og de forskere, der arbejder på universiteterne.

Men det er åbenbart ikke holdningen her. Der skal det være en enkelt lille elite, der sidder og dikterer det hele, ligesom vi ser det i salen i dag, hvor der ikke bliver svaret ordentligt på de spørgsmål, der bliver stillet, og hvor der ingen dialog er, ingen debat. De, der har magten, kan læne sig tilbage og folde hænderne og være fuldstændig ligeglade med, hvad de andre partier siger.

Både den tidligere regering og den nuværende har beskåret i de arbejdsløses ret til uddannelse, f.eks. i forbindelse med arbejdsmarkedsreformens forskellige faser, hvor f.eks. den tredje fase betød en voldsom nedskæring af lediges muligheder for uddannelse efter eget valg, idet antallet af uger faldt fra 52 til 6, og f.eks. den voldsomme indskrænkning af positivlisten, som betød, at arbejdsløse fik fjernet en lang række uddannelsesmuligheder.

Resultat af den grundlæggende asociale uddannelsespolitik, der har været ført i mange år både fra de borgerlige og fra Socialdemokratiet, er, at uddannelsessystemet i Danmark stadig har en social slagside. Uddannelserne er stadig institutioner for middelklassen med middelklasseværdier, hvor det stadig er unge fra de øverste sociale klasser, der slipper lettest igennem.

Den tidligere regering gjorde ikke meget for at rette op på det her. Den nuværende regering gør det direkte værre, og det synes jeg er sørgeligt, jeg synes, det er skadeligt for demokratiet, og jeg skammer mig over de forslag, denne her regering fremlægger, og ikke mindst over den måde, de fremlægger dem på.

Bodil Kornbek (KRF):

Kristeligt Folkeparti vil gerne være med til at vurdere de enkelte uddannelser, både når det drejer sig om struktur, indhold og kvalitet. Vi vil selvfølgelig arbejde for, at uddannelsesområdet bliver bedre endnu. Er der områder, der bør forkles, er der områder, hvor en opstramning er nødvendig, og taler vi om at skabe overskuelighed eller sammenhæng, så deltager vi gerne i den dialog og i det arbejde.

Vi er ikke bange for forandringer, men vi ser gerne, at de forandringer, der kommer, er til gavn for den enkelte borgers mulighed for uddannelse. Måden at ændre og forandre på er ikke ligegyldig. Det er jo ikke ligegyldigt, om man afskaffer eller man forringer muligheder, hvis ikke man har visioner eller noget at sætte i stedet for. Et arbejde skal være konstruktivt.

Med hensyn til den debat, der har været i dag, er det vigtigt for Kristeligt Folkeparti at understrege, at uddannelse også udvikler kompetencer, som er givtige for den enkelte og ikke bare er noget, der kan vejes og måles, nemlig personlige kompetencer. Nogle kan opleve det som en omvej, men det er med til at give den enkelte selvtilid, selvværd og tro på, at det nytter noget, at noget kan lykkes. Det er personlige kompetencer, men det er kompetencer, som er med til at opkvalificere faglige kompetencer. Det ene udelukker ikke det andet.

Kl. 13.40

Det er beklageligt, at regeringen ikke har konkrete planer, når det gælder uddannelse af en vis gruppe unge, som ikke har så mange ressourcer. Det at nedlægge den fri ungdomsuddannelse uden at have noget andet at sætte i stedet er og bliver beklageligt, som jeg har sagt flere gange i dag, og det er især beklageligt, fordi de mulighe-

der, der netop kunne være en ny indgangsvinkel for en vis gruppe mennesker, bare er blevet beskåret. Sådan er det.

Jeg tror på, regeringen har et ønske om, som fru Gitte Lillelund Bech også har givet udtryk for, at størstedelen af en ungdomsårgang får en uddannelse. Men hvis dette skal lykkes, er det nødvendigt at se på de ting, der skal til for at nå de mål, man har sat sig. Med den mangfoldighed, der er blandt bl.a. unge, vil de naturligvis have forskellige behov, og netop den fri ungdomsuddannelse er med til at opfylde nogle af disse behov. Alt andet lige må målet være, at unge får en uddannelse, og det kan ske på mange forskellige måder, også måder, som man måske ikke nødvendigvis selv synes om. Men konsekvensen af uddannelsesudviklingen eller den mangel på udvikling, som Venstre nu står for, er jo, at nogle af disse unge ikke bliver mødt dér, hvor de har et behov, og derfor måske ingen uddannelse får, og det er ikke ønskeligt.

Netop daghøjskoleområdet formår jo også at se på såvel de menneskelige som de faglige kompetencer i den helhed, der er nødvendig. Det at kunne vægte og se de behov, der er hos den enkelte, og sørge for, at alle kan komme videre i tilværelsen, er ikke bare noget, man udelukkende kan ordne via fleksibilitet og skolevejledning og kvalitetsmålinger. Der er andre måder at nå gennem en uddannelse på, og det skal vi ikke glemme.

Vi går ikke alle den samme vej for at nå målet, og derfor er det vigtigt, at der er mange veje til at nå et uddannelsesmål. Vi skal ikke indskrænke, men vi skal sørge for at kunne tænke stort og have visioner på uddannelsesområdet, så derfor er den udvikling, der sker nu, bekymrende. Det kommer til at gå ud over en vis gruppe mennesker, og jeg synes ikke, debatten har vist, at der vil ske en hel masse godt på området, og det beklager jeg.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Lad mig starte med at sige, at jeg er fuldstændig enig med Socialdemokratiets ordfører, hr. Frank Jensen, som indledte sin ordførertale med at beskrive det helt overordnede formål med uddannelse, nemlig at uddannelse består af en samfundsmæssig investering og naturligvis også en personlig investering. Det er jeg helt enig med hr. Frank Jensen i.

Hr. Frank Jensen efterlyste efterfølgende regeringens uddannelsespolitiske vision. Den er meget præcist angivet i regeringsgrundlaget,

hvor det helt klart og tydeligt fremgår, at vi ønsker uddannelser, som er helt i top. Vi ønsker, at det danske uddannelsessystem kan matche de internationale uddannelser, uddannelserne i andre lande, for det er ganske enkelt en forudsætning for, at Danmark også i fremtiden kan begå sig i en stadig stigende international konkurrence. Det tror jeg ikke hr. Frank Jensen og jeg kan blive uenige om.

Det handler om at sikre Danmarks fremtid, det handler om at sikre Danmarks konkurrenceevne, og det er præcis derfor, at vi i regeringen lægger stor vægt på, at der kommer mere kvalitet i alle uddannelserne, lige fra folkeskolen og hele vejen op gennem uddannelsessystemet. Vi har netop indledt en række forhandlinger i folkeskoleforligskredsen, netop for at sikre, at folkeskolen kommer på et internationalt niveau, hvor vi kan matche andre lande, så vi ikke i fremtiden støder på OECD-undersøgelser og andet, hvor vi måske får dumpekarakter i enkelte fag. Det er i den sammenhæng mit mål, at den danske folkeskole kommer på niveau med vore nordiske nabolandes, og det håber jeg er et mål, som resten af Folketingets partier også ønsker at nå.

Kl. 13.45

Der har undervejs i debatten været meget fokus på kvantitet. Det handler om at få så mange gennem uddannelsessystemet som muligt, har man nærmest fået indtryk af, når man som jeg har siddet og lyttet til debatten, men jeg vil godt sige, at for regeringen handler det ikke kun om kvantitet, men som sagt også om kvalitet. Det er imidlertid helt klart målet, når vi taler om unge, at alle skal have en kompetencegivende uddannelse, og det er præcis derfor, at vi med de forslag, vi har lagt frem, har lagt vægt på, at der skal ske en omprioritering. Vi ønsker at lægge større vægt på de uddannelser, der giver egentlig kompetence, for dermed at sikre, at man får en egentlig kompetencegivende uddannelse og en uddannelse, hvor man er sikret beskæftigelse efterfølgende.

Så vil jeg gerne sige, at når vi taler om kvalitet i uddannelserne, handler det for regeringen ikke kun om øgede ressourcer, for øgede ressourcer alene øger ikke nødvendigvis kvaliteten i uddannelserne. Der skal andre elementer i spil. Vi har nævnt åbenhed og gennemsigtighed i uddannelsessystemet, og vi har nævnt, at ledelsen skal være bedre enkelte steder i uddannelsessystemet, herunder folkeskolen, hvor vi gerne vil diskutere, hvordan vi kan få en egentlig ledel-

sesuddannelse, så vi får en mere professionel ledelse af folkeskolen.

Der har også været peget på, at der er behov for en langt bedre vejledningsindsats, og personlig tror jeg selv, at vejledningen vil få en meget, meget, meget vigtig rolle at spille, specielt naturligvis når det handler om unges uddannelsesvalg.

Så har der undervejs i debatten været nævnt et par elementer, som har spillet en stor rolle, specielt i ordvekslingen mellem Venstres og de øvrige partiers ordførere. Der blev bl.a. nævnt en eventuel flerårsaftale for erhvervsskolerne, og jeg vil gerne understrege, at jeg er principielt tilhænger af, at der skabes flerårsaftaler, også vedrørende erhvervsskolerne.

Jeg vil gerne her i dag benytte lejligheden til at give et tilsagn om, at jeg gerne vil indlede drøftelser om en flerårsaftale for erhvervsskolerne. Jeg håber, at Folketinget har forståelse for, at det er der ikke mulighed for her og nu, men så fremt vi kan nå frem til politisk enighed om flerårsaftaler for erhvervsskolerne, er jeg bestemt meget åben over for det. Jeg er også åben over for at diskutere de elementer, som var på bordet allerede i efteråret, for på den måde at sikre, at erhvervsskolerne får nogle andre muligheder end dem, de har i dag.

Ved at sidde og lytte til debatten i dag har jeg forstået, at de to lovforslag, som jeg har fremsat, L 78 og L 79, heldigvis har fået en ekstra behandling i Folketinget, i og med at en stor del af debatten faktisk har vedrørt lige præcis L 78 og L 79. Det er ret usædvanligt, at lovforslag får en sådan ekstra behandling, men jeg vil alligevel benytte lejligheden til at gentage noget af det, som jeg sagde under førstebehandlingen af L 78 og L 79.

Regeringens forslag om at nedlægge den fri ungdomsuddannelse er, som det er sagt, udtryk for en klar prioritering fra regeringens side. Vi har på intet tidspunkt lagt skjul på, at vi mener, det er en kostbar omvej gennem uddannelsessystemet for en række unge mennesker. Det er en kostbar omvej for den enkelte, men det betyder også en ekstra udgift for samfundet som sådan.

Med hensyn til daghøjskoledelen vil jeg også gentage, at her er der tale om en hel klar regelforenkling. Daghøjskolerne får et meget enklere regelgrundlag at operere ud fra. Daghøjskolerne bliver en kommunal opgave, og dermed kommer daghøjskolerne til at indgå som et lokalt tilbud. Det tror jeg i virkeligheden vil styrke billedet af daghøjskolerne lokalt.

Kl. 13.50

Med hensyn til aften-skoleledelen af lovforslag nr. L 79 vil jeg gerne takke fru Marianne Jelved, som på konferencen i går trods alt understregede, at regeringen ikke ønsker at nedlægge aften-skolerne eller folkeoplysningen. Det er nemlig ingenlunde hensigten med L 79, og det tror jeg heller ikke bliver resultatet, når L 79 bliver vedtaget.

Jeg er helt enig med fru Marianne Jelved i, at folkeoplysningen naturligvis fortsat vil spille en rolle i det danske samfund, også efter vedtagelsen af L 79. Jeg mener selv, vi har fundet en fin balance mellem det offentlige tilskud til den mere fritidsbetonede del af undervisningssektoren, her altså den folkeoplysende del, og egenbetalingen. Jeg er overbevist om, at folkeoplysningens ædle rolle, traditionen med folkeoplysningen, vil fortsætte, også efter vedtagelsen af L 79.

Derudover har jeg klart tilkendegivet i form af et betækningsbidrag til L 79, at jeg vil se på den konkurrenceforvridning, som oplysningsforbundene udsættes for i form af den skævvridning, der er imellem de forskellige voksen-uddannelsesstilbud; her tænker jeg naturligvis på VUC. Noget bliver rettet op med L 78, hvor der bliver mulighed for, ganske vist efter rådslagning med AOF-bestyrelsen, at indføre deltagerbetaling på VUC-enkeltfag, så der bliver rettet op på nogle af de skævheder, der findes.

Det er en kendsgerning, at lige præcis konkurrenceforvridningen med de øvrige uddannelsesstilbud er noget af det, som folkeoplysningsforbundene angler efter at få rettet op på. Har man lige konkurrence, har man naturligvis også helt andre muligheder, og jeg er ret sikker på, at folkeoplysningsforbundene lægger stor vægt på, at vi får set på det. Jeg håber, fru Marianne Jelved vil være med til at se på, hvordan vi skaber bedre vilkår for fremtidens folkeoplysning ved at give oplysningsforbundene fair vilkår og fair konkurrencebetingelser.

(Kort bemærkning).

Carsten Hansen (S):

Jeg vil starte med at takke ministeren for tilbudet om flerårsaftaler. Det vil vi selvfølgelig tage imod med den største glæde og også afprøve, om regeringen er villig til at gøre noget på området. Hidtil har det ikke vist sig at være tilfældet med de besparelser, der ligger i regeringens finanslovsforslag.

Men lad mig tage fat i et andet område. Ministeren siger, at mere kvalitet ikke er lig med flere penge, men er mere kvalitet lig med mere brugerbetaling? Får man mere kvalitet, når der er brugerbetaling? Når man lægger brugerbetaling på AMU-uddannelserne, når man lægger mere brugerbetaling på aftenskolerne, er det så lig med bedre kvalitet? Er det sådan, ministerens svar skal forstås?

Så er jeg også lidt optaget af det, ministeren har skrevet i sit betækningsbidrag, nemlig at hun vil se på konkurrenceforholdene. Betyder det, at der på VUC-området, hvor der er tale om voksne mennesker, der ikke har trukket på uddannelseskontoen, skal lægges øget brugerbetaling på kompetencegivende uddannelse? Er det for at gøre billedet helt komplet? Er der måske et enkelt område, man mangler at lægge brugerbetaling på? Det kunne jeg godt tænke mig at få uddybet lidt.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Så har jeg tre korte bemærkninger igen, så jeg kan komme op på ni gange. Jeg håber, at jeg får svar første gang, så bliver det kun syv, og så kunne det være, jeg fik lidt af min tiltro til systemet tilbage. Det ville jo være fantastisk.

Først og fremmest vil jeg gerne høre, hvad der er mest relevant, hvis man skal have en videregående uddannelse, der ikke kræver en studentereksamen. Er det at tage en fri ungdomsuddannelse, der kan pege frem imod denne specifikke videregående uddannelse, eller er det at tage en studentereksamen? Fri ungdomsuddannelse eller studentereksamen?

Så vil jeg gerne spørge, hvad regeringen vil stille op med den gruppe unge, som har brugt den fri ungdomsuddannelse og daghøjskolerne, indtil man får skabt dette fleksible uddannelses-system, hvor der er plads til alle, og som jeg kan forstå regeringen gerne vil lave.

Til sidst vil jeg gerne igen kommentere vejledningen. Når man lægger så megen vægt på vejledning, hvorfor skærer man så 500 mio. kr. i uddannelses- og vejledningsforløb til de arbejdsløse?

Kl. 13.55

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Vi vil selvfølgelig gerne tage imod undervisningsministerens invitation til at deltage i forhandling om en flerårsaftale for erhvervssko-

lerne, men jeg har ikke den store forståelse for, at det ikke kan ske på nuværende tidspunkt. Det må jeg beklage.

Så synes jeg, der bliver skabt en urigtig konflikt, hvis jeg nu skal være venlig over for regeringen. Oppositionen har ikke tilkendegivet, at vi bare skal have så mange som muligt gennem uddannelsessystemet, og at dét skulle være i konflikt med kravet om mere kvalitet i uddannelserne, er jo ikke rigtigt.

Vi kan konkludere nu, at både regeringspartierne og i hvert fald Det Radikale Venstre, og sådan har jeg også forstået de andre partier, ønsker, at alle unge skal have en kompetencegivende uddannelse. Det er målsætningen, og det er godt, for så er vi nået så langt.

Så vil jeg sige om voksenuddannelsescentre og fagene dér, at man kan ikke først fordoble deltagerbetalingen på folkeoplysningsundervisningen og bagefter sige, at konkurrencen er slem for folkeoplysningen, og derfor skal gebyrerne på voksenuddannelsescentre hæves. Sådan spiller klaveret ikke. Vi er meget optaget af den sociale profil i uddannelsessektoren, og vi er meget optaget af at genoprette folkeoplysningsdelen af hensyn til demokrati og folkeoplysning i det hele taget i det danske samfund.

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Fru Pernille Rosenkrantz-Theil har nu spurgt syv gange, tror jeg det må være, hvorvidt det er bedre, om man får sammensat et uddannelsesforløb under den fri ungdomsuddannelse eller har en studentereksamen som adgangsbetingelse til en række uddannelser.

Jeg vil gerne gentage, hvad jeg sagde i min besvarelse af forespørgslen: Jeg betvivler sådan set ikke, at der er en række unge mennesker, der har haft glæde af den fri ungdomsuddannelse. Alt andet ville også være komplet tåbeligt, i og med at Folketingets Uddannelsesudvalg har stiftet bekendtskab med en række unge mennesker, som har haft glæde af den fri ungdomsuddannelse. Men som jeg også sagde i min besvarelse, og som jeg også sagde i min anden svartale, at når regeringen ønsker at nedlægge den fri ungdomsuddannelse, er det udtryk for en helt klar prioritering, hvor vi ønsker at prioritere de egentlig kompetencegivende uddannelser til fordel for uddannelser, der ikke giver egentlig kompetence.

Så spørger fru Pernille Rosenkrantz-Theil, hvad der er bedst: om man er 2 år på den fri ungdomsuddannelse, eller om man er 3 år i

gymnasiet forud for et uddannelsesforløb, som ikke kræver en studentereksamen som adgangskrav. Til det vil jeg sige: Hvorfor søger man så ikke blot ind? Man behøver jo ikke at tage den fri ungdomsuddannelse først, og derfor er den alt andet lige et fordyrende led for den unge med hensyn til at komme i gang med sin uddannelse.

Til fru Marianne Jelled: Det er en kendsgerning, at der har været konkurrenceforvridning på folkeoplysningsområdet i en årrække. Min ambition er, at vi én gang for alle får samtidighed i de forskellige betingelser, som udbyderne på området har, for problemet er, at der ikke har været samtidighed i de lovændringer, der er sket undervejs, og dermed heller ikke i de betingelser, som oplysningsforbundene og andre udbydere har haft. Det er min ambition, at vi får en fair konkurrence og dermed får rettet op på den konkurrenceforvridning, som der er og altid har været på området.

Hr. Carsten Hansen spørger, om det, at man indfører brugerbetaling, nødvendigvis sikrer en bedre kvalitet. Man kan i hvert fald ikke afvise, at det sikrer en bedre kvalitet, for i og med at man skal have penge op af lommen, tror jeg også på, man stiller større krav til indholdet af den uddannelse eller det tilbud, man betaler for at få. Det er de almindelige markedsmekanismer, der spiller ind: når man skal have tegnebogen op af foret, tror jeg, at tendensen til at stille krav til indholdet vil blive større.

Kl. 14.00

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det var rart endelig at få et svar på en del af spørgsmålet, for så kan vi jo komme ind i en lidt bedre indholdsmæssig diskussion.

Hvorfor søger de ikke bare ind, hvis der ikke er nogen adgangskrav? Jamen vi ved jo godt, at ved alle de uddannelser, jeg har snakket om i dag, er der ikke krav om studentereksamen, men der er jo en optagelsesprøve, og de elever, som tidligere har søgt ind på disse uddannelser, før den fri ungdomsuddannelse eksisterede, var i bistandssystemet 5 til 8 år, før de havde mulighed for at bestå adgangsprøven.

Den fri ungdomsuddannelse gav mulighed for at rykke nogle unge ind i uddannelsessystemet i stedet for at have dem hængende i bistandssystemet. Det er en af pointerne. Det er faktisk billigere for samfundet, så selv med al den spareiver og det skattestop, og hvad ved

jeg, er det en bedre idé at have den fri ungdomsuddannelse. Den er ikke et fordyrende mellemled, den giver en mulighed for at rykke en gruppe unge fra bistandssystemet over i uddannelsessystemet, og det synes jeg er en god prioritering.

Så vil jeg stadig gerne holde fast i mine sidste to spørgsmål, nemlig: Hvad har man tænkt sig at stille op med den gruppe unge, som man nu skubber ud, indtil man har fået skabt plads i det, hvad skal man sige, gamle, ordinære kompetencegivende uddannelsessystem? Hvad gør man med den gruppe indtil da? Og hvordan hænger det med vejledningen sammen med, at man skærer 500 mio. kr. i uddannelses- og vejledningsforløb til ledige?

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Skal jeg forstå ministerens svar til fru Marianne Jelled sådan, at regeringen ud fra et samtidighedsprincip, ud fra et konkurrenceansættelsesprincip vil komme med forslag om, at prisen for VUC-undervisning på det almene niveau og også på hf-niveau nu skal stige for f.eks. fag som edb, engelsk, samfundsfag og en række andre fag, som man også tilbyder i folkeoplysningsregi? Er det dét, regeringen gør nu, efter at man har indført brugerbetaling ét sted, så der nu er ulige konkurrence? Skal man så forhøje brugerbetalingen et andet sted, også for mennesker, som aldrig nogen sinde har haft mere end 8-9 års skolegang, ja, der er måske stadig nogle, der kun har haft 7 års skolegang? Skal de nu også til at betale på VUC for det, der svarer til 9. klasses niveau?

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Den socialdemokratiske ordfører brugte tidligere i debatten et bestemt tegn, jeg tror oven i købet, det var til Venstres ordfører. Det kunne jeg også tænke mig at gøre til fru Pernille Rosenkrantz-Theil, for man kan jo godt lytte efter, hvad der bliver sagt.

I min første besvarelse anviste jeg lige præcis den brede vifte af uddannelsestilbud, som vi mener, der er til rådighed for unge mennesker, og som også vil kunne samle de unge mennesker op, som ikke umiddelbart søger ind i f.eks. det almene gymnasium. Det handler om erhvervsuddannelserne, hvor vi har lavet en erhvervsuddannelsesreform, som gør, at de er langt mere fleksible, end de har været tidligere.

Det handler om social- og sundhedsuddannelserne, det handler om DGU, og sådan er der en bred vifte af uddannelses tilbud, som vi i regeringen tror kan dække hele spektret og dermed også være et tilbud til alle unge. Det må være det svar, som fru Pernille Rosenkrantz-Theil efterlyste.

Så vil jeg sige til hr. Aage Frandsen: Hvis man ser på den tidligere folkeoplysningslov, indeholder den, efter at den blev ændret i 1999, faktisk allerede en sentens, hvoraf det fremgår, at man vil se på konkurrenceforvridningen mellem de forskellige kursusudbydere. Det, jeg gør, er derfor sådan set at videreføre det, som allerede indgik i den tidligere lov, og derfor er det mit håb, at også hr. Aage Frandsen vil bidrage til, at vi får løst den skævvridning, der er for udbyderne af voksenundervisning, for så tror jeg i virkeligheden, at vi også får skabt langt, langt bedre vilkår for folkeoplysningen, så den kan løse sin opgave og bidrage med det, som egentlig er folkeoplysningens kerneopgave. Jeg håber, hr. Aage Frandsen vil være med til i fællesskab at løse det problem.

Kl. 14.05

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Så er det lige før, jeg har fået svar på alle spørgsmål, og det er dog fantastisk.

Vi har fået slået fast af den konservative ordfører, at man prioriterer et skattestop og det at spare penge højere end folkeoplysning, og vi har fået slået fast, at Venstre ønsker at indsnævre antallet af uddannelser, som unge kan vælge imellem, altså at det frie valg kun gælder for nogle, men tydeligvis ikke for alle unge, der ønsker at komme ind på en uddannelse.

Så mangler vi lige én ting til, og det er med hensyn til vejledningen. Der er blevet snakket meget om vejledning, der skal lægges vægt på vejledning, og det synes jeg er ganske fantastisk, for det er jo en af de ting, jeg godt har kunnet lide ved den fri ungdomsuddannelse.

Jeg vil gerne høre, hvordan man har tænkt sig at kompensere for, at man sparer 500 mio. kr. på uddannelses- og vejledningsforløb for ledige. Hvordan hænger det sammen, hvordan har man tænkt sig at kompensere over for de ca. 5.000 mennesker, det drejer sig om, og som man kunne have kørt igennem systemet med en god, kompetent vejledning? Hvordan har man tænkt sig at rette op på de skader, man laver ved at spare de 500 mio. kr.? Hvor står de penge i fi-

nansloven, og hvad er visionerne på det område?

(Kort bemærkning).

Undervisningsministeren (Ulla Tørnæs):

Jamen så prøver vi igen. Det siger jeg, fordi der sådan set allerede er blevet svaret på spørgsmålet af Venstres ordfører, fru Gitte Lillelund Bech.

Sidste år kom der en rapport, som tog udgangspunkt i et beslutningsforslag, som blev vedtaget her i Folketinget, og som handlede om tværsektoriel vejledning. Den er netop et bud på, hvordan vi kan indrette vejledningen anderledes, og et bud på, hvordan vejledningen kan blive langt, langt bedre og også kan blive mere professionel. Det vil også være til gavn for de unge mennesker, som indtil i dag har benyttet sig af den fri ungdomsuddannelse.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Så er det hr. Aage Frandsen i anden omgang.

Aage Frandsen (SF):

I politik deler vi os efter anskuelser, som salig Hørup sagde for præcis 100 år siden, og det mener jeg også helt tydeligt har vist sig i dag. Vi deler os efter anskuelser, og det har været interessant at følge, at der er nogle klare skillelinjer med hensyn til, hvordan vi opfatter uddannelse.

Vi er nogle, der – selvfølgelig under forudsætning af, at uddannelsen er ordentlig – opfatter uddannelse som en kvalitet i sig selv. Man bliver klogere på livet og klogere på det faglige indhold, og man bliver mere almenvidende ved at få uddannelse, selvfølgelig stadig under forudsætning af, at uddannelsen er ordentlig, men det går vi ud fra som givet. Derfor er det en kvalitet, at så mange som muligt får en uddannelse.

En skillelinje, som har vist sig i diskussion, er opfattelsen af, hvad kompetencegivende uddannelse er. Man kan definere kompetencegivende uddannelser snævert ved at sige, at det er en uddannelse, man får papir på. Men sådan vil vi ikke definere det, og jeg mener, at det mindretal i Folketinget, som er fælles om en vedtagelse, tydeligt har understreget, at kompetence gennem uddannelse er noget, man opnår på mange måder.

Man taler om både faglige kompetencer, almene kompetencer, sociale kompetencer og personlige kompetencer. Alle disse ting hænger sammen, og derfor er det meningsløst at sige, at nogle uddannelser er fritidsorienterede, og andre uddannelser er kompetencegivende. Der er

nemlig en masse af de uddannelser, der ligger i aftenskoleregi, som i høj grad er kompetencegivende. Man får ikke papir på dem, men man får noget for livet.

Det samme gælder for folkehøjskolerne. Når vi alle skal forsvare, at folkehøjskolen skal være, som den er, er det jo netop, fordi det er en skoleform, som giver brede kompetencer, ikke på papiret, men netop i mere livsdannende forstand.

Så har der også vist sig en skillelinje med hensyn til, hvordan man vurderer folkeoplysning, og det er noget nyt. De folkeoplysningslove, som er blevet vedtaget i Folketinget gennem årene, er jo blevet vedtaget med meget brede flertal, men nu sker det med det snævrere flertal, og det er altså et spørgsmål, hvordan vi opfatter folkeoplysning, og hvordan vi prioriterer den.

Kl. 14.10

Og så er det et spørgsmål om, hvordan man ser på kortuddannedes muligheder for uddannelse og et spørgsmål om, hvordan vi ser på mulighederne for mennesker, der kommer fra uddannelsesuvante miljøer. Det danske samfund er jo indrettet på den måde, at der jo er nogle unge mennesker, som ikke fra naturens side og heller ikke fra hjemmets side – slet ikke fra hjemmets side – har fået nogen særlige muligheder for at se, at uddannelse var livet og vejen, og det er derfor, det er vigtigt at lave noget særligt tilrettelagt for dem.

Det, som regeringen så siger, er jo, at nu skal prisen stige, og så siger man, at kommunerne jo bare kan gøre noget, at man godt kan give lidt mere tilskud til pensionister osv. Det er den samme regering, som i de kommende forhandlinger omkring kommunernes aftaler givetvis vil sige til kommunerne: Nu skal I holde igen med udgifterne. I skal bruge penge på de gamle, I skal bruge penge på sygehusene, siger man til amterne, men I må ikke bruge penge på en hel masse andet. Det er altså at stikke blår i øjnene på folk at sige, at man bare kan bruge pengene på folkeoplysning, for det er der ikke penge til.

Det samme gælder også brugerbetaling på AMU-området. Det er jo, fordi man også godt ved, at det her skal nedprioriteres.

Og hvad er så årsagen til alt det her? Ja, det er jo altså Venstres skattestop, der er styrende for snart alt. Man kan ikke en hel masse ting, fordi der er et stop, og så skal man finde pengene andre steder.

Når vi nu taler om de her ting, må man så vurdere, hvorfor regeringen nu har fremlagt de

her ting, de har fremlagt, og hvorfor der er en række ting, de ikke gør. Det kan skyldes uvidenhed, også noget af det, vi så i forslaget omkring folkeoplysning med undervisning for handicappede. Det kan også skyldes, at man simpelt hen er imod det. Det har jeg fået bedyret at man ikke er. Så må jeg jo så sige: Enten er det uvidenhed, eller også er det ligegyldighed, ikke fra undervisningsministerens side, men fra regeringstoppens side, ligegyldighed over for de her ting, for ellers ville man ikke føre en politik, hvor man slagtede en række ting.

Fru Marianne Jelved sagde, at der var en konge, der engang havde sagt noget klogt – det kan selv konger sige. Vedkommende havde sagt, at selv om vi bliver fattigere, så behøver vi ikke at blive dummere.

Danmark er et rigt land, rigtig rigt. Vi har masser af penge til forbrug, utrolig mange til forbrug, men vi har åbenbart ikke penge til, at der skal være almindelig folkeoplysning, som skal prioriteres højt, og vi har åbenbart heller ikke penge til borgere, som ikke har fået en uddannelse, da de var i deres ungdomsår.

Så siger ministeren også, at kvalitet ikke kun er et spørgsmål om penge. Der vil jeg bare minde ministeren om, at da vi i efteråret diskuterede erhvervsskolerne, lagde både Venstre og De Konservative meget vægt på, at der skulle flere penge til, fordi det var en forudsætning for, at man kunne højne kvaliteten. Jeg siger ikke, at der nødvendigvis er en sammenhæng, men i nogle tilfælde er det da klart, at hvis penge, der følger, ikke giver kvalitet, så skal man ikke give pengene. Men jeg går ud fra, at grunden til, at vi bruger nogle penge på nogle områder, er, fordi det er kvalitet.

Jeg synes, det har været en interessant debat, også ud fra, hvordan skillelinjerne er. De partier, der står bag forslaget til vedtagelse, har én grundholdning, de andre partier er den anden grundholdning.

Frank Jensen (S):

Jeg synes også, at forespørgslen har været god i den forstand, at der er blevet kastet mere lys over, hvad det er for en grundopfattelse, der ligger bag den nye VK-regerings uddannelsespolitik. Det er jo sådan, som også undervisningsministeren har skrevet til os ganske ofte i de svar, vi har fået i forbindelse med L 78 eller 79, at uddannelse primært er en udgift, og derfor skal man prøve at begrænse den mest muligt. Det er jo et valg, og det er en politisk prioritering. Re-

geringen har jo altså selv omprioriteret 7 mia. kr. inden for statens budget, og her har uddannelse altså været den store til at bidrage med penge til andre områder.

Hr. Aage Frandsen var inde på, at det her alle skulle ses ud fra VK-regeringens skattestopfilosofi. Selv med det in mente kunne man jo godt have bidraget til at fastholde uddannelse som et prioriteret område.

Den halve milliard, man har valgt at give i skattelettelser og lempelser til erhvervslivet, kunne man jo f.eks. have sagt, at undervisningsministeren måtte have lov at beholde, men der har finansministeren og statsministeren altså vredet armen rundt på undervisningsministeren og sagt: Nej, du skal altså bidrage med 850 mio. kr., også hele undervisningsområdet, herunder videnskabsministerens, sådan at vi kan gennemføre skattelettelser til erhvervslivet, og sådan at vi kan gennemføre den øvrige omprioritering.

Kl. 14.15

Det er jo en prioritering, men derfor er det også besynderligt, når ministeren så her retorisk holder fast i, at vi jo er ganske enige om, at vi skal have uddannelser i top, at vi skal sikre uddannelser til alle unge – 100 pct. siger ministeren nu, det ligger endda over, hvad SR-regeringen havde som sin prioritering – samtidig med at man går ind og skærer 850 mio. kr.

Det hænger ganske enkelt ikke sammen, men jeg har fundet ud af, at det er en metode. Jeg ved ikke, om der har været et kursus hos Venstre i, at ministrene retorisk skal fremstå med ét budskab, samtidig med at man i handling gør noget andet. Det er jo altså så ganske vanskeligt for os at få klarhed.

Men jeg synes, det er lykkedes, fordi det i høj grad fra den konservative ordfører, fra fru Helle Sjelle, er skinnet igennem gang på gang, at det er det, der er bærende. Det er besparelsen, og det er den bundne opgave, som ikke kun ministeren, men også de uddannelsespolitiske ordførere fra Venstre og De Konservative har haft.

Jeg synes selv, at det var tankevækkende, at undervisningsministeren også her i dag sagde, at det var en målsætning for ministeren at få en flerårsaftale for erhvervsuddannelsesområdet.

Jeg kan godt forstå, at ministeren holder fast i det, for det er jo så ganske kort tid siden, at ministeren tog rundt som politisk ordfører for Venstre og solgte det budskab ude på erhvervsskolerne. Og derfor er der måske for kort afstand til, at man nu kan sige, at det ønsker man ikke.

Men hvad er det, der har begrænset ministeren i at indlede forhandlinger med os umiddelbart efter regeringstiltrædelsen den 27. november for at få en erhvervsuddannelses-flerårsaftale på plads, som kunne have indgået i finanslovaftalen? Det havde da ligget ministeren lige for, for det var jo forhandlinger, som var startet under den tidligere undervisningsminister, og da kunne man jo have gennemført det resultat hurtigt.

Jeg vil gerne spørge undervisningsministeren her til sidst, om vi kunne få et svar på, hvor begrænsningen har været for undervisningsministeren for at lave en flerårsaftale på erhvervsuddannelsesområdet. Har ministeren ikke dér set, at den største blokering har været hos ministerens egen finansminister og ikke i Folketinget?

Marianne Jelved (RV):

Ja, vi mærker skattestoppets konsekvenser, det afdækkes dag for dag.

Besparelserne rammer i særdeleshed det, regeringen har kaldt »den fritidsorienterede undervisning«. På den måde mener regeringen, at den prioriterer den kompetencegivende uddannelse.

Efter Det Radikale Venstres opfattelse er det ikke et enten-eller, men et både-og. Jeg beklager, at der ligger så snævert et syn på uddannelse, når det bliver til et enten-eller, som regeringen har lagt op til med den prioritering, vi ser for tiden. Regeringen glemmer, at der er mennesker, der ikke kan gå den direkte, slagne vej til de såkaldt kompetencegivende uddannelser. Der er mennesker, der ikke er strømlinede, uanset hvor meget vi gør os umage med at indrette uddannelsessystemet, så der er muligheder for mange.

Der er utrolig mange mennesker, der har glæde af at gå gennem folkeoplysning og aftenskolerne eller gennemgå den fri ungdomsuddannelse eller gennemgå daghøjskolerne. Alle tre områder rammes brutalt. Og vi ved alle sammen i Folketinget, og alle partierne ved det, at ledigheden rammer hårdest for de mennesker, som er mindst uddannede eller slet ikke uddannede.

Derfor mangler vi – og vi savner meget at få – en egentlig politik fra regeringen, der sikrer, at de, der ikke har uddannelse eller ikke har ret meget uddannelse, får mere. Den ser vi frem til at få på et eller andet tidspunkt, håber jeg.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg synes, det er meget fint, at der er en rapport, som de borgerlige partier bliver ved med at hen-

viser til omkring den her vejledning. Det er fint, det er rart, der er lavet et godt stykke arbejde på det område.

Det ændrer bare ikke på det faktum, at man skærer 500 mio. kr. på uddannelse og vejledningstilskud til arbejdsledige, og man har ikke gået ind og prioriteret et vejledningsforløb, der kan give kompensation for ...

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Vi må have en lille smule ro i salen!

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

... de 500 mio. kr. Det kompenserer rapporten ikke for.

Jeg synes, hele denne her debat viser, at man skærer, og man slagter, og den måde, man kommer uden om det på, er ved at komme med nogle luftige fraser.

Regeringen har reelt ikke noget at sætte i stedet for den fri ungdomsuddannelse, ikke noget at sætte i stedet for de daghøjskoler, som de lukker, og ingen tilbud til dem, som nu ikke har råd til at gå på aftenskole. De har ingenting at sætte i stedet for. Der er ingen visioner, i hvert fald kan de ikke finde ud af at præsentere dem heroppefra. Jeg synes, det er sørgeligt.

Kl. 14.20

Den konservative ordfører sagde, at vi alle sammen ville blive berørt af de besparelser, som regeringen nu gennemfører. Den kommentar synes jeg siger det hele. Vi skal alle sammen bøde for den nye regerings politik.

Jamen de får det jo til at lyde, som om vi er et land i krise. Det er vi ikke. Der er penge nok. Der er penge nok til mere og bedre og alsidigere uddannelser. Det er en politisk prioritering, det her. Det er et politisk valg at slagte den fri ungdomsuddannelse. Det er et politisk valg at lukke en stor del af daghøjskolerne. Det er et valg at forringe arbejdsløses uddannelsesmuligheder, og det er et valg, som samfundet som helhed skal bøde for.

Det er trist for os, der synes, at der skal være plads til livslang læring, at der skal være plads til, at man skal kunne komme ind på arbejdsmarkedet igen efter at være skubbet ud i en periode. Der skal være plads til de skæve unge. Det er trist for os, som er villige til at betale over skattebilletten, for at alle kan få en plads i det her samfund.

På den måde har både L 78 og L 79 og debatten i forbindelse med denne her forespørgsel vist os, at det er meget, meget trist. For Venstre

og for De Konservative og Dansk Folkeparti er det vigtigere, at de rigeste i vores samfund skal betale mindre i skat, end det er, at alle folk kan få en uddannelse og komme ind på arbejdsmarkedet igen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 25 af Aage Frandsen (SF), Frank Jensen (S), Marianne Jelved (RV), Pernille Rosenkrantz-Theil (EL) og Bodil Kornbek (KRF) (*se foran*) forkastedes, idet 44 (S, SF, RV, EL og KRF) stemte for, 56 (V, DF og KF) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 112: Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), lov om produktionsskoler, lov om gymnasiet m.v., lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. (Forenkling af tilskudsregler m.v.).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 21/2 2002).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Leif Mikkelsen (V):

Den nuværende regering har sat sig for at forenkle, effektivisere og afbureaukratisere en række bestemmelser. Det sigte er Venstre helt enig i.

Lovforslag nr. L 112 handler om frie grundskoler, frie kostskoler, produktionsskoler samt gymnasie- og hf-uddannelser. Sigtet er, at de tilskudsregler, der gælder, fremover bliver mere gennemsigtige for brugerne, og at administrationen af dem bliver mindre ressourcekrævende for Undervisningsministeriet ...